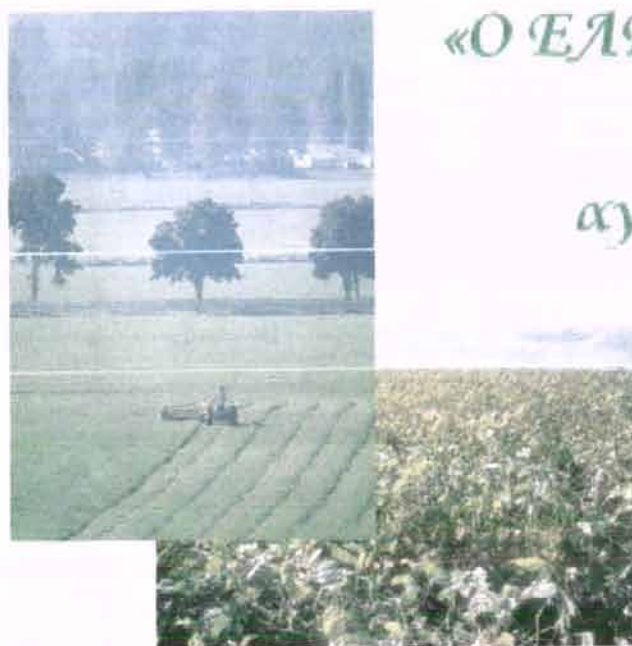

ΑΝΩΤΑΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΊΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ Σ.Δ.Ο.

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

«Ο ΕΛΓΑ και η συμβολή του
στο
αγροτικό εισόδημα»

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΜΠΑΣΙΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΚΑΛΥΒΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

Πάτρα, 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	5807

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.1 Ορισμός και έννοια	4
1.2 Η γεωργία ως οικονομική δραστηριότητα	4
1.3 Τομείς παραγωγής	6
1.3.1 Διάγραμμα	10
1.3.2 Ο ρόλος των τομέων παραγωγής	10
1.4 Σχέση γεωργίας και οικονομίας.	12
1.5 Κλάδοι Γεωργικής παραγωγής.	15
1.5.1 Φυτική παραγωγή.	15
1.5.2 Ζωική παραγωγή.	17
1.5.3 Αλιευτική παραγωγή.	18
1.5.4 Δασική παραγωγή.	19
1.6 Εξέλιξη και ανάπτυξη της Ελληνικής γεωργίας.	20
1.7 Συμβολή του γεωργικού τομέα στην εθνική οικονομία.	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

2.1 Κλίμα	25
2.2 Έδαφος	28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3.1 Γενικά	31
3.2 Τρόποι Παραγωγής.	33

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

4.1 Ορισμοί	36
4.2 Λόγοι μείωσης αγροτικού εισοδήματος.	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5°

5.1 Ορισμός είδος και αντικείμενο ασφάλισης.	41
5.2 Δομή και Οργάνωση του ΕΛΓΑ	44
5.2.1 Όργανα διοικήσεως προσωπικό και η δομή του ΕΛΓΑ.	44
5.2.2 Περιφέρειες που καλύπτει	44
5.3 Σκοπός του ΕΛΓΑ	49

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6°

6.1 Τι είναι κανονισμοί ασφάλισης.	51
6.2 Πόροι του ΕΛΓΑ	52
6.3 Ειδική ασφαλιστική εισφορά του ΕΛΓΑ.	53
6.3.1 Προϊόντα που υπόκεινται στην ειδική ασφαλιστική εισφορά.	53
6.3.2 Προϊόντα που δεν υπόκεινται στην ειδική εισφορά	54
6.3.3 Η αξία επιβολής της ειδικής εισφοράς και οι συντελεστές της.	55
6.3.4 Ποιοι βαρύνονται από την ειδική ασφαλιστική εισφορά.	57
6.3.5 Υπόχρεοι απόδοσης ειδικής εισφοράς και χρόνος απόδοσης της.	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7°

7.1 Ζημιές που καλύπτονται ασφαλιστικά.	63
7.2 Φυσικοί κίνδυνοι που καλύπτει ο ΕΛΓΑ.	64
7.3 Ζημιές που δεν καλύπτονται ασφαλιστικά.	65
7.4 Είδη καλλιέργειας ασφάλισης και χρόνος κάλυψη τους.	71
7.5 Ποσοστό ζημιάς που δεν καλύπτεται ασφαλιστικά.	71
7.6 Ποσοστό κάλυψης ζημιάς	71

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8°

8.1 Ανταποκριτές ΕΛΓΑ.	73
8.2 Δήλωση καλλιέργειας.	73
8.3 Αναγγελία ζημιάς	75

8.4 Δήλωση ζημιάς	75

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

9.1 Εκτιμητές του ΕΛΓΑ	81
9.2 Εκτίμηση ζημιάς	81
9.2.1 Υποχρεώσεις Παραγωγού	83
9.2.2 Κοινοποίηση πορισμάτων στους Παραγωγούς.	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

10.1 Ποσό ασφαλιστικής αποζημίωσης	86
10.2 Καταβολή της αποζημίωσης	89
10.2.1 Παρακράτηση φόρου κατά την καταβολή οικονομικών ενισχύσεων	90
10.3 Στατιστικά στοιχεία	92
Βιβλιογραφία	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΕ ΜΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

1.1 Ορισμός και έννοια

Με τον όρο Γεωργία εννοούμε τη δραστηριότητα εκείνη του ανθρώπου που αφορά την εκμετάλλευση της φύσης (έδαφος, κλιματολογικές συνθήκες, ζώα κτλ.) για την παραγωγή αγαθών που προορίζονται κυρίως να ικανοποιήσουν βασικές ανάγκες διατροφής και ένδυσης. Τις ανάγκες αυτές ως γνωστό ο άνθρωπος ικανοποιεί με την κατανάλωση αγαθών, τα οποία βασικά είναι αγροτικά προϊόντα.(π.χ. σιτάρι, φρούτα, βαμβάκι, κρέας, γάλα, μαλλί κτλ.). Τα προϊόντα αυτά παράγει ο άνθρωπος με την άσκηση του γεωργικού του επαγγέλματος. Φυσικά αν ο άνθρωπος μπορούσε να ικανοποιήσει τις ανάγκες του αυτές με προϊόντα που θα προσφέρονταν ελεύθερα και σε αφθονία από τη φύση χωρίς καμιά θυσία, τότε προφανώς δεν θα υπήρχε και η δραστηριότητα του γεωργικού επαγγέλματος.

1.2 Η γεωργία ως οικονομική δραστηριότητα

Κατά την άσκηση της γεωργίας, δηλαδή την παραγωγή γεωργικών προϊόντων, ο άνθρωπος μαζί με την εργασία του χρησιμοποιεί διάφορα άλλα αγαθά ή μέσα παραγωγής, τους λεγόμενους πόρους ή συντελεστές παραγωγής. Οι συντελεστές αυτοί παραγωγής προέρχονται είτε απ' ευθείας από τη φύση και τον άνθρωπο (έδαφος, εργασία, νερό κτλ.) είτε από προηγούμενη δραστηριότητα του ανθρώπου (κτίσματα, μηχανήματα, λιπάσματα, ζωοτροφές, φυτοφάρμακα κτλ.). Εάν οι συντελεστές αυτοί

ήταν «ελεύθερα» αγαθά, δηλαδή υπήρχαν σε αφθονία και χωρίς καμιά οικονομική επιβάρυνση τότε δε θα χρειαζόταν ο άνθρωπος να αναπτύξει καμιά οικονομική δραστηριότητα. Στην περίπτωση αυτή η έννοια της οικονομικής ανάπτυξης της γεωργίας, θα ήταν χωρίς περιεχόμενο) και αντικείμενο δράσης.

Αυτό όμως δε συμβαίνει, αφού οι συντελεστές παραγωγής είναι περιορισμένοι και για την απόκτηση τους απαιτείται οικονομική επιβάρυνση ή οικονομική θυσία. Κατά συνέπεια, εφόσον αυτή είναι η πραγματικότητα, λογικό και αναπόφευκτο είναι κατά την άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας να προκύπτει θέμα ελαχιστοποίησης της οικονομικής θυσίας ή μεγιστοποίησης των οικονομικών αποτελεσμάτων (κέρδους, εισοδήματος κτλ.). Για να επιτευχθεί αυτό επιβάλλεται να εκδηλωθεί η οικονομική δράση του ανθρώπου, δράση η οποία στην πράξη είναι πολύπλοκη και πολυσύνθετη και άμεσα συνδεδεμένη με τον τρόπο άσκησης της γεωργίας.

Ειδικότερα ως οικονομική δράση του ανθρώπου κατά την άσκηση της γεωργίας εννοούμε τη λήψη και εφαρμογή κάθε φορά αποφάσεων και ενεργειών για την αντιμετώπιση των διάφορων οικονομικών προβλημάτων. Τα προβλήματα αυτά συνήθως ομαδοποιούνται σε τρεις βασικές κατηγορίες:

Α) Προβλήματα που έχουν σχέση με τον απαιτούμενο όγκο που πρέπει να παραχθεί από κάθε αγροτικό προϊόν.

β) Προβλήματα που έχουν σχέση με το πώς πρέπει να παραχθούν τα αγροτικά προϊόντα και

ε) Προβλήματα που σχετίζονται με την περαιτέρω επεξεργασία των προϊόντων και τη διανομή τους.

Δηλαδή, ο άνθρωπος με βάση τα μέσα παραγωγής που έχει στη διάθεση του και τις ανάγκες του σε γεωργικά προϊόντα προγραμματίζει τι προϊόντα απορεί και πρέπει να παράγει και σε ποια ποσότητα. Στη

συνέχεια μέσα από τους πολλούς τρόπους παραγωγής που έχει στη διάθεση του πρέπει να επιλέξει τον καλύτερο δυνατό ώστε να μεγιστοποιήσει τα κέρδη του. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αναζητήσει τον καλύτερο δυνατό συνδυασμό των μέσων συντελεστών παραγωγής. Τέλος έχει να αποφασίσει αν πρέπει να επεξεργαστεί ορισμένα προϊόντα πριν αυτά πάνε στην αγορά (κατανάλωση) πώς πρέπει να τα επεξεργαστεί και πώς πρέπει να τα διοχετεύσει στις διάφορες αγορές.

Πέρα από την παραγωγή και διάθεση των προϊόντων του ο γεωργός προκειμένου να αυξήσει ακόμα τα κέρδη του πρέπει να ανεύρει τον αποτελεσματικότερο τρόπο προμήθειας ορισμένων μέσων παραγωγής (λιπάσματα, φάρμακα, μηχανήματα, ζωοτροφές κτλ.) ώστε να του κοστίσουν όσο γίνεται λιγότερο.

Ο γεωργός για να πετύχει τελικά στο έργο του έχει ανάγκη από δυο βασικά πράγματα. Το πρώτο είναι να γνωρίζει πολύ καλά την τεχνική της παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Δηλαδή, με ποιο τρόπο θα πετύχει τα καλύτερα. Το δεύτερο είναι να γνωρίζει τις αρχές της γεωργοοικονομικής επιστήμης. Δηλαδή, ορισμένες μεθόδους που θα του επιτρέψουν να κάνει σωστή επιλογή του απαραίτητου κάθε φορά συνδυασμού των συντελεστών παραγωγής και του καταλληλότερου τρόπου επεξεργασίας και εμπορίας των προϊόντων του.

1.3 Τομείς παραγωγής

Το συνολικά παραγόμενο προϊόν σε μια χώρα προκύπτει από τη δραστηριότητα που αναπτύσσουν οι κάτοικοι της στις διάφορες παραγωγικές μονάδες, π.χ. στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές μονάδες, γεωργικές εκμεταλλεύσεις, εμπορικές επιχειρήσεις, καθώς και σε όλες τις άλλες επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες (π.χ. τράπεζες, ασφαλιστικές

εταιρείες, ελεύθερα επαγγέλματα κτλ.) γιατί κι αυτές προσφέρουν με το δικό τους τρόπο προϊόν στην εθνική οικονομία.

Ανάλογα με τη φύση των προϊόντων που προσφέρουν οι δραστηριότητες αυτές και τη διαδοχή τους στην παραγωγική διαδικασία διακρίνονται βασικά σε τρεις μεγάλες κατηγορίες (τομείς παραγωγής):

α) Πρωτογενής τομέας

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τη γεωργία (φυτική και ζωική παραγωγή) τα δάση, την αλιεία, τα μεταλλεία, τα ορυχεία και τις αλυκές. Δηλαδή όλους τους κλάδους παραγωγής που δίνουν πρώτες ύλες ή πρωτογενή αγροτικά προϊόντα στην οικονομία μιας χώρας.

β) Δευτερογενής τομέας.

Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει τους κλάδους και τις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην επεξεργασία και μεταποίηση των πρώτων υλών και πρωτογενών αγροτικών προϊόντων.

Με βάση αυτό συμπεραίνεται πως ο δευτερογενής τομέας ακολουθεί στην παραγωγική διαδικασία τον πρωτογενή ή ότι ο πρωτογενής αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ύπαρξη του δευτερογενή. Η επεξεργασία την οποία κάνει ο δευτερογενής τομέας μπορεί να γίνεται στο σπίτι* π.χ. στην περίπτωση των κεντημάτων, πλεκτών, υφαντών με σκοπό την παραγωγή οικιακών αγαθών, τότε η μορφή αυτή παραγωγής λέγεται οικοτεχνία. Αν τα προϊόντα-παράγονται σε μικρά εργαστήρια, τα οποία απασχολούν λίγους ανθρώπους και ελαφρό μηχανικό εξοπλισμό, όπως π.χ. τα μικρά υποδηματοποιεία, σιδηρουργεία κτλ. και έχουν ως σκοπό-να διαθέσουν τα προϊόντα στην αγορά, τότε η μορφή αυτή παραγωγής λέγεται βιοτεχνία. Τέλος, αν τα προϊόντα παράγονται σε μεγάλα εργοστάσια που απασχολούν πολλούς ανθρώπους και διαθέτουν μεγάλο εξοπλισμό, τότε η μορφή αυτή παραγωγής λέγεται

γ) Τριτογενής τομέας

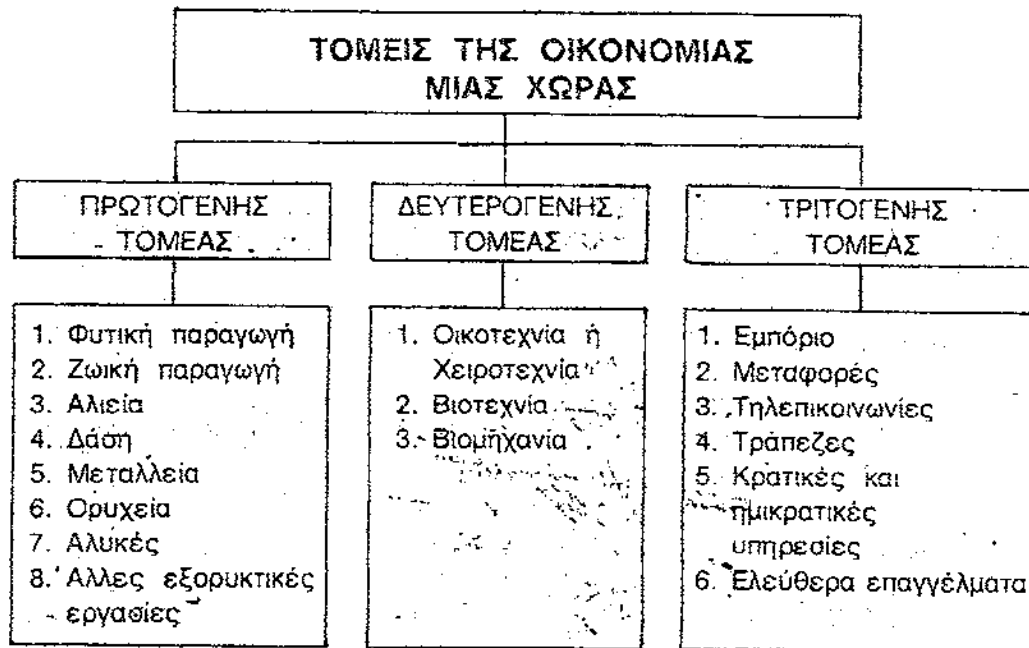
Ο τομέας αυτός περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες. Τα προϊόντα που παράγονται από τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα για να αποκτήσουν την πλήρη αξία τους θα πρέπει, ανάλογα με το προϊόν, να κατανεμηθούν σωστά μεταξύ των καταναλωτών. Δηλαδή για να χρησιμοποιηθούν από τους καταναλωτές πρέπει πρώτα, να φτάσουν σε αυτούς, για να φτάσουν όμως στους καταναλωτές πρέπει κάποιος ή κάποιοι να παρεμβληθούν για να εκτελέσουν αυτό το έργο. Τη δραστηριότητα αυτή αναλαμβάνουν βασικά διάφορες επιχειρήσεις που ασχολούνται με τη μεταφορά των προϊόντων από τον τόπο παραγωγής στον τόπο κατανάλωσης. Οι κυριότερες κατηγορίες επιχειρήσεων που ασχολούνται με αυτή τη δραστηριότητα είναι οι εμπορικές επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις μεταφορών, οι τράπεζες, οι τηλεπικοινωνίες, οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις, οι μεσάζοντες κτλ. Εκτός από την κατηγορία αυτή των δραστηριοτήτων στον τριτογενή τομέα υπάγονται και όλα τα ελεύθερα επαγγέλματα που παρέχουν διάφορες υπηρεσίες στους ανθρώπους (καταναλωτές). Τέτοια επαγγέλματα είναι π.χ. του γιατρού, του δικηγόρου, του γεωπόνου, του μηχανικού, του ηθοποιού κτλ.

Οι δραστηριότητες που αναφέρονται στην εμπορία και μεταφορά των προϊόντων καθώς και οι δραστηριότητες που αναφέρονται στους ελεύθερους επαγγελματίες παρά το ότι δε συμβάλλουν άμεσα στην παραγωγή προϊόντων, συμβάλλουν έμμεσα στην αύξηση της χρησιμότητας των προϊόντων και στην ικανοποίηση αναγκών των καταναλωτών. Αυτό γιατί οι μεν εμπορικές και μεταφορικές επιχειρήσεις μεταφέρουν τα προϊόντα από τον τόπο παραγωγής στον τόπο κατανάλωσης (αγορά), οι δε ελεύθεροι επαγγελματίες με τις υπηρεσίες που παρέχουν συμβάλλουν στην επιτέλεση διαφόρων έργων (π.χ. ο μηχανικός στην ανέγερση κτιρίων και κατασκευή διάφορων έργων, ο γεωπόνος στην εγκατάσταση αρδευτικού συγκροτήματος κτλ.) και στην αύξηση της παραγωγικής ικανότητας των ανθρώπων που εργάζονται στη

γεωργία, βιομηχανία κτλ. (π.χ. ο γιατρός με τις υπηρεσίες που παρέχει καθιστά τα άτομα που εργάζονται περισσότερο ικανά και έτσι μπορούν να εργασθούν περισσότερες μέρες το χρόνο).

Στον τριτογενή τομέα παραγωγής περιλαμβάνονται επίσης και οι διάφορες κρατικές και ημικρατικές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες αυτές συμβάλλουν επίσης κατά έμμεσο τρόπο στην παραγωγή προϊόντων, αφού με τις υπηρεσίες τους διευκολύνουν την εργασία στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, καθώς επίσης δημιουργούν ασφαλή πλαίσια για την ελεύθερη και απρόσκοπτη ανάπτυξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων π.χ. χωρίς τις υπηρεσίες που προσφέρουν οι νόμοι και τα δικαστήρια δεν μπορεί να λειτουργήσει ομαλά ένα κράτος ούτε και η παραγωγική διαδικασία στους διάφορους τομείς.

1.3.1 Διάγραμμα

1.3.2 Ο ρόλος των τομέων παραγωγής

Η διάκριση αυτή της οικονομίας σε τομείς παραγωγής παρά το ότι δεν είναι απόλυτη και πολλές φορές τα όρια μεταξύ των τομέων ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες οικονομίες δεν είναι σαφή, γιατί η οικονομία λειτουργεί σαν ένα οργανικό σύνολο οπωσδήποτε όμως εξυπηρετεί διάφορους σκοπούς μελέτης της οικονομίας και άσκησης της οικονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής.

Το σύνολο των ανθρώπων μιας χώρας που μπορούν να εργαστούν αποτελεί το εργατικό δυναμικό της. Το εργατικό αυτό δυναμικό εργάζεται στους διάφορους τομείς της οικονομίας. Το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που απασχολείται σε κάθε τομέα παραγωγής εξαρτάται κυρίως από το βαθμό της οικονομικής ανάπτυξης κάθε χώρας. Στις υπανάπτυκτες και λιγότερο αναπτυγμένες χώρες ο μεγαλύτερος

όγκος του πληθυσμού εργάζεται στον πρωτογενή τομέα και ιδιαίτερα στη γεωργία, στις αναπτυγμένες χώρες στο δευτερογενή και στις πολύ αναπτυγμένες στον τριτογενή. Τα ποσοστά αυτή, προφανώς δεν είναι σταθερά αλλά διαφέρουν από χώρα σε χώρα και από χρόνο σε χρόνο. Με την ανάπτυξη μιας χώρας παρατηρείται μια εκροή εργατικού δυναμικού από τον πρωτογενή στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Κι αυτό γιατί η μηχανοποίηση και η εξέλιξη της τεχνολογίας που αποτελούν ισχυρούς μοχλούς ανάπτυξης, διώχνουν εργατικό δυναμικό από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής.

Στο σημείο αυτό σχετικά με την τομεακή απασχόληση πρέπει να τονιστεί κάτι πολύ σημαντικό με τον πρωτογενή τομέα και ιδιαίτερα τη γεωργία. Πρέπει να τονιστεί ο ρόλος του γεωργικού τομέα στην ανάπτυξη ενός ευρέως φάσματος παράγεωργικών δραστηριοτήτων (μεταποίηση υπηρεσίες κτλ.). Η παραγεωργική απασχόληση περιλαμβάνει, όχι μόνο το εργατικό δυναμικό των βιομηχανικών μονάδων που παρέχουν τα μέσα και τις εισροές στη γεωργία (π.χ. γεωργικά μηχανήματα, λιπάσματα, γεωργικά φάρμακα, πλαστικά, ζωοτροφές κτλ.) και των βιομηχανικών μονάδων που επεξεργάζονται και τυποποιούν τα γεωργικά προϊόντα (μεταποίηση), αλλά και το εργατικό δυναμικό που ασχολείται με τη μεταφορά και εμπορία των γεωργικών προϊόντων, όπως επίσης τα στελέχη της διοίκησης, τους τεχνικούς και οικονομικούς συμβούλους, τους εργάτες και υπαλλήλους των συνεταιριστικών οργανώσεων και άλλων γεωργικών οργανισμών, τους ασχολούμενους με τη γεωργική εκπαίδευση κτλ.

Έτσι, ενώ βλέπουμε ότι το ποσοστό του εργατικού δυναμικού που ασχολείται με το γεωργικό τομέα (στα στενά του πλαίσια) στις αναπτυγμένες χώρες να είναι πολύ μικρό, δεν πρέπει να υποτιμούμε ή να μας διαφεύγει την προσοχή το γεγονός ότι ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό εργατικού δυναμικού ασχολείται σε παραγεωργικές δραστηριότητες.

Ενδεικτικά αναφέρουμε δύο παραδείγματα: στις ΗΠΑ π.χ. το ποσοστό εργατικού δυναμικού που ασχολείται με τη γεωργία είναι πολύ μικρό περίπου 3,5%, το ποσοστό όμως που ασχολείται στις παραγωγικές δραστηριότητες είναι πολύ μεγάλο, ξεπερνά το -25%. Στη χώρα μας, για παράδειγμα, με την καλλιέργεια του καπνού ασχολούνται περίπου 150.000 οικογένειες, αν όμως προστεθούν και οι καπνεργάτες, οι υπάλληλοι και οι άλλοι που ασχολούνται στις καπνοβιομηχανίες και το εμπόριο τότε φθάνουμε στις 800.000 οικογένειες.

Τελικά βλέπουμε ότι ο παραδοσιακός γεωργικός τομέας σε μια εξελιγμένη οικονομία έχει πλήρως ενταχθεί μέσα στην οικονομία και το σημαντικό είναι ότι έχει μεταβληθεί σε κρίκο μιας αλυσίδας που αποτελείται από ποικίλες αλληλοεξαρτώμενες δραστηριότητες.

1.4 Σχέση γεωργίας και οικονομίας.

Παρά την εξέλιξη του τρόπου ζωής και την εντεινόμενη αστικοποίηση που παρατηρείται σε πολλά μέρη του κόσμου, η γεωργία αποτελεί ένα από τους πιο σημαντικούς παράγοντες ανάπτυξης των κοινωνιών και των κρατών. Ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο βρίσκεται μια κοινωνία και ανάλογα με τη θέση που κατέχει ο πρωτογενής τομέας στη συνολική οικονομία της, καθορίζεται και ο ρόλος της γεωργίας στη διαδικασία της ανάπτυξης. Όταν μια οικονομία βρίσκεται σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης και ο γεωργικός τομέας είναι ο βασικότερος από πλευράς διαμόρφωσης εθνικού προϊόντος και απασχόλησης τότε η γεωργία μπορεί να αποτελέσει ισχυρή μηχανή ανάπτυξης. Άλλωστε και οι ιστορικοί των οικονομικών εξελίξεων συμφωνούν, κατά κανόνα, πως οι περισσότερες χώρες εισήλθαν στο στάδιο της ανάπτυξης, μόνο εφόσον είχαν περάσει προηγουμένα από ένα

στάδιο αυξανόμενης ανάπτυξης στον αγροτικό τομέα, η οποία προηγήθηκε ή παρακολούθησε τη βιομηχανική ανάπτυξη.

Το θέμα που μας απασχολεί ειδικότερα είναι τι σχέση έχει ο γεωργικός τομέας με τους άλλους τομείς της οικονομίας και πώς αυτός συμβάλλει στην ανάπτυξη ολόκληρης της οικονομίας μιας χώρας. Η απάντηση στο θέμα αυτό είναι περισσότερο εύκολη και εμφανής από κάθε άλλη φορά, αφού στις μέρες μας η γεωργία είναι περισσότερο οργανικά δεμένη, με τους άλλους τομείς της οικονομίας. Η αλληλεξάρτηση και αλληλοσυσχέτιση μεταξύ της γεωργίας και των άλλων τομέων της οικονομίας φαίνεται από τα παρακάτω:

Α) Η άσκηση της γεωργικής δραστηριότητας έχει ως κύριο σκοπό την παραγωγή προϊόντων τα οποία ικανοποιούν βασικές ανάγκες διατροφής, ένδυσης και υπόδησης. Πράγμα που σημαίνει ότι δεν μπορεί ουσιαστικά να επιβιώσει ο ανθρώπινος πληθυσμός της γης, χωρίς την άσκηση της δραστηριότητας της γεωργίας. Ακόμα δεν μπορεί να εννοηθεί αυτόνομη και ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας αν αυτή δεν παράγει ένα ελάχιστο όγκο αγροτικών προϊόντων, που να μπορεί έτσι να παίξει εκτός των, άλλων ένα ρόλο ασφαλιστικής δικλείδας σε έκτακτες και δύσκολες περιόδους (π.χ. σε περιπτώσεις οικονομικών κρίσεων, κρίσεων του διεθνούς εμπορίου, πολέμων κτλ.)

β) Ο γεωργικός τομέας κάθε χώρας, ανάλογα με το βαθμό ανάπτυξης του, δίνει, απασχόληση σε ένα σημαντικό μέρος του εργατικού δυναμικού.

γ) Οι γεωργοί κάθε χώρας προκειμένου να ασκήσουν τη δραστηριότητά τους έχουν ανάγκη από ορισμένα μέσα (συντελεστές παραγωγής), τα οποία βασικά αγοράζουν από επιχειρήσεις που ανήκουν στους άλλους τομείς της οικονομίας- π.χ. οι γεωργοί αγοράζουν γεωργικά μηχανήματα, οικοδομικά υλικά, λιπάσματα, φυτοφάρμακα κ.ά. από το δευτερογενή τομέα.

δ) Προκειμένου ο γεωργικός τομέας μιας χώρας να αναπτυχθεί σωστά θα πρέπει το κράτος να μεριμνήσει για τη σύνταξη του καλύτερου δυνατού προγράμματος ανάπτυξης και να προσφέρει τις υπηρεσίες αποτελεσματικότερο τρόπο.

ε) Πολλά πρωτογενή αγροτικά προϊόντα προκειμένου να γίνουν αναλώσιμα από τους καταναλωτές έχουν ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας, π.χ. τα σακχαρότευτλα μέσα από τις διαδικασίες της σακχαροβιομηχανίας μεταποιούνται σε ζάχαρη, το βαμβάκι σε ρουχισμό κτλ. Δηλαδή ένα μεγάλο μέρος των βιομηχανιών και βιοτεχνιών επεξεργάζονται πρώτες ύλες που προέρχονται από τη γεωργία, γεγονός που σημαίνει πως ο γεωργικός τομέας συμβάλλει σημαντικά την ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα.

στ) Τα γεωργικά προϊόντα για να φθάσουν στους καταναλωτές θα πρέπει να μεταφερθούν από τον τόπο παραγωγής στον τόπο κατανάλωσης. Αυτό προφανώς συμβάλλει σημαντικά στην ανάπτυξη εμπορικών μεταφορικών επιχειρήσεων, που σαν κύριο έργο έχουν τη διακίνηση, διανομή και σωστή προώθηση των γεωργικών προϊόντων στην αγορά.

ζ) Ο γεωργικός τομέας με την ανάπτυξη της οικονομίας μιας χώρας τροφοδοτεί τους άλλους τομείς με εργατικό δυναμικό.

η) Οι γεωργοί μιας χώρας με την εργασία τους στη γεωργική παραγωγή δημιουργούν στις διάφορες φάσεις κάποιο πλεόνασμα αν αυτό το πλεόνασμα επενδυθεί στον ίδιο τομέα ή μεταφερθεί σωστά στους άλλους τομείς της οικονομίας τότε συμβάλλει σε μεγαλύτερη ανάπτυξη της χώρας.

θ) Με τις εξαγωγές γεωργικών προϊόντων εξοικονομείται πολύτιμο συνάλλαγμα που επιτρέπει σε μια χώρα να προμηθευτεί από το εξωτερικό όλα τα απαραίτητα μέσα που έχει ανάγκη (π.χ. κεφαλαιουχικό εξοπλισμό) για την ανάπτυξη της οικονομίας της.

Βλέπουμε, τελικά πως οι σχέσεις μεταξύ του γεωργικού τομέα και των άλλων τομέων μιας οικονομίας είναι πολλές, πολυσύνθετες και βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση. Δηλαδή σε μια οικονομία ο γεωργικός τομέας είναι βασικός συντελεστής ανάπτυξης του δευτερογενή και τριτογενή τομέα, αλλά ταυτόχρονα και οι δυο αυτοί τελευταίοι συμβάλουν σημαντικά στην ανάπτυξη του πρώτου.

1.5 Κλάδοι Γεωργικής παραγωγής.

Το σύνολο της γεωργικής παραγωγής μιας χώρας διακρίνεται βασικά σε τέσσερις κλάδους. Αυτοί είναι η φυτική παραγωγή, η ζωική, η αλιευτική και η δασική παραγωγή.

1.5.1 Φυτική παραγωγή.

Με τον όρο φυτική παραγωγή εννοούμε όλα τα προϊόντα που παράγονται από τα καλλιεργούμενα φυτά καθώς και από ορισμένα αυτοφυή που σκοπό έχουν να καλύπτουν ανάγκες του ανθρώπου. Ειδικότερα στον κλάδο αυτό παραγωγής περιλαμβάνονται, σύμφωνα με ένα τρόπο κατάταξης, που ακολουθεί η ΕΣΥΕ, οι παρακάτω ομάδες καλλιεργειών:

α) Αροτραίες καλλιέργειες

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν:

α1) Τα σιτηρά για καρπό, π.χ. το σιτάρι, κριθάρι, καλαμπόκι, ρύζι κτλ.

α2) Τα βρώσιμα όσπρια, π.χ. τα φασόλια, ρεβίθια, φακές κτλ.

α3) Τα κτηνοτροφικά φυτά, π.χ. ο βίκος, τα λούπινα, η σόγια, το λαθούρι, η μηδική, τα γρασίδια, κτλ.

α4) Τα βιομηχανικά φυτά, π.χ. ο καπνός, το βαμβάκι, τα σακχαρότευτλα, το λινάρι κτλ.

α5) Τα πεπονοειδή, π.χ. τα πεπόνια και τα καρπούζια.

β) Λαχανικά και κηπευτικά.

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλα τα λαχανικά που καλλιεργούνται στο ύπαιθρο καθώς και μέσα σε θερμοκήπια.

γ) Αμπελοι και σταφιδάμπελοι

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν όλες οι κατηγορίες αμπέλου που καλλιεργούνται για την παραγωγή κρασοστάφυλων, επιτραπέζιων σταφυλιών και οι σταφίδες (Κορινθιακή και σουλτανίνα).

δ) Δενδρώδεις καλλιέργειες.

Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται τα οπωροφόρα, όπως εσπεριδοειδή (πορτοκαλιά, λεμονιά, μανταρινιά, γκρέιπ-φρουτ κτλ.), μηλοειδή (μηλιά, αχλαδιά), πυρηνόκαρπα (ροδακινιά, βερικοκιά κτλ.). Οι ξηροί καρποί (αμυγδαλιά, φιστικιά, καρυδιά, κτλ.), η ελιά και διάφορα άλλα.

ε) Ανθοκομικές καλλιέργειες.

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν όλα τα καλλιεργούμενα ανθοκομικά φυτά στο ύπαιθρο καθώς και μέσα σε θερμοκήπια.

στ) Αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά

Στην ομάδα αυτή ανήκουν όλα τα αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά που καλλιεργούνται σε αγρούς από τον άνθρωπο, καθώς και ορισμένα συλλεγόμενα αυτοφυή. Σπουδαιότερα από τα φυτά αυτά είναι ο λυκίσκος, ο κρόκος, η μέντα, η λεβάντα, το γλυκάνισο, το χαμομήλι, το τσάι και η ρίγανη.

1.5.2 Ζωική παραγωγή.

Η κτηνοτροφία- είναι ο δεύτερος βασικός κλάδος της γεωργικής παραγωγής και παρουσιάζει ιδιαίτερη σημασία για τον άνθρωπο. Όσο βελτιώνεται το βιοτικό του επίπεδο τόσο ο ρόλος της κτηνοτροφίας γίνεται πιο σημαντικός γιατί τότε ο άνθρωπος καταναλίσκει περισσότερες λευκωματούχες τροφές, όπως είναι το γάλα, το κρέας και τα αυγά.

Με τον όρο ζωική παραγωγή εννοούμε όλα τα προϊόντα που παράγονται από ορισμένα ζώα με τη συστηματική ή όχι εκτροφή τους. Ειδικότερα στον κλάδο αυτό παραγωγής περιλαμβάνονται οι παρακάτω κατηγορίες ζώων:

α) βοοειδή.

Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται οι αγελάδες, τα δαμάλια, οι μόσχοι, οι ταύροι και τα βουβάλια, που εκτρέφονται από τον άνθρωπο βασικά για το κρέας και το γάλα τους.

β) Χοίροι.

Εδώ ανήκουν τα χοιρίδια, οι χοιρομητέρες και οι κάπροι που εκτρέφονται για το κρέας τους.

γ) Πρόβατα

Εδώ ανήκουν γενικά όλες οι φυλές προβάτων που εκτρέφονται για το γάλα, το κρέας και το μαλλί τους.

δ) Αίγες

Εδώ ανήκουν όλες οι φυλές αιγών που εκτρέφονται κυρίως για το γάλα και το κρέας τους.

ε) Κουνέλια.

Εδώ ανήκουν τα κουνέλια συστηματικής και χωρικής εκτροφής, που εκτρέφονται για το κρέας τους.

στ) Πουλερικά

Στην ομάδα αυτή περιλαμβάνονται οι κότες αβγοπαραγωγής, τα κοτόπουλα και οι κότες κρεατοπαραγωγής, οι ινδιάνοι, οι πάπιες και οι χήνες που εκτρέφονται κυρίως για το κρέας και τα αβγά τους.

ζ) Τα γουνοφόρα ζώα

Εδώ ανήκουν κυρίως οι κάστορες που εκτρέφονται για το δέρμα τους.

η) Μεταξοσκώληκες

Εκτρέφονται για την παραγωγή του μεταξιού.

θ) Μελίτσες

Εκτρέφονται για την παραγωγή μελιού και κεριού.

ι) Μόνοπλα.

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται οι ίπποι, οι ημίονοι και οι όνοι που εκτρέφονται για να χρησιμοποιηθούν βασικά ως ζώα εργασίας.

1.5.3 Αλιευτική παραγωγή.

Με τον όρο αυτό εννοούμε όλα τα προϊόντα που είναι αποτέλεσμα της αλιευτικής δραστηριότητας του ανθρώπου στη θάλασσα, στις λίμνες, στους ποταμούς και στα τεχνητά εκτροφεία ψαριών και άλλων ειδών.

Ειδικότερα στη δραστηριότητα αυτή υπάγονται οι εξής κατηγορίες αλιείας:

α) Παράκτια αλιεία

Στην κατηγορία αυτή υπάγεται η μορφή αλιείας που γίνεται στα παράκτια θαλάσσια νερά της χώρας. Η κατηγορία αυτή χρησιμοποιεί μικρά έως μέσης χωρητικότητας σκάφη.

β) Μέση αλιεία.

Αυτή συνήθως γίνεται στα πελάγη της χώρας και χρησιμοποιεί μέσης χωρητικότητας σκάφη.

γ) Μεσογειακή αλιεία.

Αυτή γίνεται κυρίως στη Μεσόγειο και χρησιμοποιεί μέσης έως μεγάλης χωρητικότητας σκάφη,

δ) Υπερπόντια αλιεία.

Αυτή γίνεται στους ωκεανούς και χρησιμοποιεί μεγάλης χωρητικότητας σκάφη.

ε) Αλιεία κλειστών υδάτων.

Αυτή γίνεται σε λιμνοθάλασσες, λίμνες και ποταμούς και χρησιμοποιεί μικρά έως μέσης χωρητικότητας σκάφη.

Στ) Υδατοκαλλιέργειες

Αυτές γίνονται σε τεχνητά εκτροφεία και κυρίως αφορούν στην εκτροφή πέστροφας, κυπρίνου, χελιών, μυδιών και στρειδιών.

1.5.4 Δασική παραγωγή.

Με τον όρο αυτό εννοούμε όλα τα προϊόντα που προέρχονται από τη συστηματική ή όχι εκμετάλλευση των δασών. Τα σπουδαιότερα δασικά προϊόντα είναι: α) η ξυλεία της ελάτης, δρυός, οξιάς, καστανιάς, λεύκης, καρυδιάς, πεύκης κτλ., β) τα καυσόξυλα γ) οι ξυλάνθρακες (κάρβουνα), δ) το ρετσίνι και ε) τα λοιπά προϊόντα.

Μετά την ανάλυση αυτή ακολουθεί ένα συνοπτικό διάγραμμα των κλάδων της γεωργικής παραγωγής. Στη χώρα μας η ανάπτυξη των κλάδων γεωργικής παραγωγής δεν προχώρησε με τους ίδιους ρυθμούς, η φυτική παραγωγή αποτελεί τον κύριο κλάδο γεωργικής παραγωγής και ακολουθούν με μεγάλη διαφορά η ζωική, αλιευτική και δασική. Η φυτική παραγωγή συμμετέχει σχεδόν κατά τα 2/3 στο γεωργικό προϊόν της χώρας μας. η ζωική μόλις κατά το 1/3, ενώ η αλιευτική και δασική μαζί στο 6-7% περίπου. Απεναντίας στις χώρες της βόρειας Ευρώπης

συμβαίνει μπορούμε να πούμε το αντίθετο. Δηλαδή εκεί η ζωική παραγωγή είναι ο κύριος κλάδος γεωργικής παραγωγής.

1.6 Εξέλιξη και ανάπτυξη της Ελληνικής γεωργίας.

Αναμφίβολα η ελληνική γεωργία έχει σημείωση αξιόλογη πρόοδο κατά τα τελευταία είκοσι χρόνια. Αυτό, όμως, δε σημαίνει πως η πρόοδος αυτή ήταν η καλύτερη δυνατή. Κι αυτό γιατί αυτή πραγματοποιήθηκε σε μεγάλο βαθμό με την είσοδο της τεχνολογίας στη χώρα μας, μέσα από διάφορες εμπορικές επιχειρήσεις και όχι έπειτα από απόλυτα σωστό εθνικό έλεγχο και προγραμματισμό.

Οι κυριότερες μεταβολές που σημειώθηκαν στη γεωργία μας είναι:

α) Ο όγκος παραγωγής πολλών προϊόντων κατά την 20ετία 1961-80 υπερδιπλασιάστηκε* η παραγωγή του μαλακού σιταριού π.χ. αυξήθηκε κατά 150%, του καλαμποκιού κατά 560% κτλ. Η αύξηση αυτή οφείλεται σε πολλούς λόγους, κυρίως όμως στην ευρύτερη χρησιμοποίηση των λιπασμάτων, στην επέκταση των αρδεύσεων και στη χρησιμοποίηση νέων σπόρων που δίνουν υψηλές αποδόσεις (π.χ. υβρίδια αραβοσίτου).

β) Η διάρθρωση των καλλιεργειών άλλαξε πάρα πολύ. Νέες καλλιέργειες (πχ. ζαχαρότευτλα) και νέες ποικιλίες ξαπλώθηκαν σε μεγάλη έκταση κατά την περίοδο αυτή.

γ) Οι απασχολούμενοι στο γεωργικό τομέα συνέχεια ελαττώνονται με την πάροδο του χρόνου. Το αγροτικό δυναμικό (απασχολούμενοι στη γεωργία) από 54% του συνολικού εργατικού δυναμικού που ήταν κατά το έτος 1961 έφθασε στο 30% κατά το έτος 1981. Η μείωση του αγροτικού δυναμικού μιας οικονομίας με υψηλό ποσοστό απασχόλησης στο γεωργικό τομέα κρίνεται θετική, γιατί έτσι παρέχεται η δυνατότητα για

μια καλύτερη και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του ανθρώπινου παράγοντα. Εξυπακούεται, όμως, πως αυτοί που απελευθερώνονται από τη γεωργική παραγωγή θα πρέπει να απασχολούνται σε επιχειρήσεις ή μεταποιητικές μονάδες-που ιδρύονται κοντά στον τόπο κατοικίας τους, ώστε να αποφεύγονται τα φαινόμενα της αστυφιλίας, του πληθυσμιακού κορεσμού των μεγαλουπόλεων και της ερήμωσης της υπαίθρου.

Εκτός από τις θετικές αυτές εξελίξεις που παρουσίασε ο αγροτικός τομέας έχει να παρουσιάσει και πολλές αρνητικές. Από αυτές σπουδαιότερες είναι:

α) Τα έντονα διαρθρωτικά και δομικά προβλήματα. Το μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης π.χ. παραμένει πολύ μικρό (36 στρέμματα ανά γεωργική εκμετάλλευση) και ο πολυτεμαχισμός της γης πολύ μεγάλος (6 έως 7 αγροτεμάχια ανά γεωργική εκμετάλλευση). Τα προβλήματα αυτά υπήρχαν πάντοτε, μόνο που τα τελευταία χρόνια έγιναν ακόμα μεγαλύτερα. Αυτό συνέβη γιατί το κληρονομικό δίκαιο έτσι που είναι φτιαγμένο αντί να βοηθήσει χειροτέρεψε την κατάσταση και γιατί μεγάλη έκταση γης τα τελευταία χρόνια αγοράστηκε από μη γεωργούς (π.χ. υπαλλήλους και διάφορους άλλους επαγγελματίες).

β) Η σημασία της γεωργικής παραγωγής για την εθνική οικονομία συνέχεια μειώνεται. Η συμβολή της γεωργίας στη διαμόρφωση του εθνικού προϊόντος από 26% που ήταν κατά το έτος 1961 έφθασε στο 15% περίπου το έτος 1980. Βέβαια, η μείωση της συμβολής του γεωργικού τομέα σε μια αναπτυσσόμενη οικονομία, όπως είναι η δικιά μας, δεν αποτελεί απαραίτητα αρνητική εξέλιξη. Επειδή όμως τα τελευταία χρόνια δόθηκε μια μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη της βιομηχανίας και των υπηρεσιών και όχι η ανάλογη σημασία για την προώθηση της ανάπτυξης της γεωργίας πιστεύεται ότι δεν έγινε μια ισορροπημένη ανάπτυξη της οικονομίας, σύμφωνα με τις παραγωγικές της δυνατότητες.

γ) Ο τρόπος ανάπτυξης που εφαρμόστηκε οδήγησε τον αγροτικό πληθυσμό στη μετανάστευση τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό. Αποτέλεσμα αυτού ήταν πολλές αγροτικές περιοχές να υποστούν ριζικές πληθυσμιακές αλλαγές τόσο από πλευράς πυκνότητας (κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) όσο και από πλευράς σύνθεσης των ηλικιών (σε πολλά απομακρυσμένα χωριά π.χ. έμειναν μόνο άνθρωποι μεγάλης ηλικίας).

δ) Τα εισοδήματα των αγροτών, όπως φαίνεται και σε επόμενη ενότητα, παρέμειναν αρκετά χαμηλά σε σχέση προς εκείνα άλλων εργαζομένων στους άλλους τομείς της οικονομίας. Αυτός είναι ο κυριότερος λόγος που ανάγκασε τον αγροτικό πληθυσμό να εγκαταλείψει τις αγροτικές περιοχές όταν του δόθηκε ευκαιρία.

ε) Η αθρόα έξοδος αγροτών από τη γεωργία επί σειρά ετών, και η αναζήτηση δουλειάς στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργήσει τα τεράστια περιβαλλοντολογικά προβλήματα στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, κτλ.).

Μπροστά σ' αυτή την κατάσταση πιστεύεται ότι είναι εθνική ανάγκη να καταρτιστεί ένα ολοκληρωμένο μακροπρόθεσμο πρόγραμμα ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και της ελληνικής γεωργίας, ώστε με την εφαρμογή του, να οδηγηθεί η χώρα σταδιακά στη σωστή ανάπτυξη και στην αναβάθμιση των συνθηκών ζωής της υπαίθρου και των μεγάλων αστικών κέντρων.

1.7 Συμβολή του γεωργικού τομέα στην εθνική οικονομία.

Ο γεωργικός τομέας κατέχει πράγματι σημαντική θέση στην οικονομία της χώρας μας. Η συμβολή του στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της χώρας τελευταία υπολογίζεται σε 15% και στην απασχόληση

27,4% (ΕΣΥΕ, 1981) περίπου. Εφοδιάζει με μεγάλες ποσότητες αγροτικών προϊόντων την εσωτερική αγορά της χώρας, αποφέρει αρκετό συνάλλαγμα στην οικονομία από τις εξαγωγές και τροφοδοτεί πολλές βιομηχανίες και βιοτεχνίες με τις απαραίτητες πρώτες ύλες (βαμβάκι, καπνό, ζαχαρότευτλα, σιτηρά, ζωοτροφές κτλ.).

Έχει αναφερθεί ότι το ποσοστό συμμετοχής του γεωργικού τομέα στη συνολική οικονομία μιας χώρας αποτελεί ένα μέτρο του βαθμού ανάπτυξης της, π.χ. στις βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες, που είναι και οι περισσότερο αναπτυγμένες χώρες στον κόσμο, η γεωργία συμμετέχει σε πολύ μικρό ποσοστό στο εγχώριο προϊόν και στην απασχόληση του εργατικού δυναμικού. Συγκεκριμένα στις χώρες της ΕΟΚ (δεν περιλαμβάνεται η Ελλάδα) ο γεωργικός τομέας συμμετέχει κατά 8% περίπου στην απασχόληση του εργατικού δυναμικού και κατά 3,9% στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν τους (ΑΕΠ) (Δ. Γερμανία 6% στην απασχόληση και 2,5% στο ΑΕΠ, Γαλλία 8,8% και 4,9%, Ιταλία 14,2% και 7%, Ολλανδία 4,6% και 4,4%, Ισπανία 18,8% και 8,8%, Τουρκία 60,7% και 24,2%, ΗΠΑ 3,6% και 2,9%, ΕΣΣΔ 20,4% και %, Ιαπωνία 10,4% και 4,7%, Μ. Βρετανία 2,6% και 2,2% κτλ.). Από τα στοιχεία αυτά βλέπουμε:

α) Ότι στις αναπτυγμένες χώρες, η συμμετοχή του γεωργικού τομέα στην απασχόληση είναι πολύ μικρή, ενώ στις υπανάπτυκτες πολύ μεγάλη και β) Ότι σε όλες τις χώρες εκτός από τις ΗΠΑ, Μ. Βρετανία και Ολλανδία τα ποσοστά συμμετοχής του γεωργικού τομέα στην απασχόληση είναι περίπου υπερδιπλάσια από τα αντίστοιχα ποσοστά συμμετοχής τους στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν. Αυτό σημαίνει ότι αυτοί που ασχολούνται στη γεωργική παραγωγή (αγρότες) συγκεντρώνουν πολύ μικρότερα εισοδήματα από τους άλλους που απασχολούνται στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής.

Η χώρα μας συγκρινόμενη με τα αναπτυγμένα κράτη κατατάσσεται ακόμα στα κράτη που ο γεωργικός τομέας παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομία τους. Ειδικότερα από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι η χώρα μας ευρίσκεται σε μια ενδιάμεση θέση μεταξύ των κρατών που ο γεωργικός τομέας παίζει ακόμα τον κυριότερο ρόλο στην οικονομία τους και των αναπτυγμένων κρατών όπου ο δευτερογενής και τριτογενής τομέας έχουν κυρίαρχο χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει πως κατά βάση κατατάσσεται στις αναπτυσσόμενες χώρες και για να περάσει στην κατηγορία των αναπτυγμένων χωρών θα χρειαστεί να αναπτυχθούν ακόμη περισσότερο οι άλλοι τομείς της οικονομίας, δηλαδή ο δευτερογενής και τριτογενής. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι πρέπει να παραμεληθεί ή να τεθεί σε δεύτερη μοίρα η ανάπτυξη του αγροτικού τομέα 'και αυτό γιατί χωρίς αυτή την παράλληλη ανάπτυξη δε θα καταστεί δυνατή η ανάπτυξη και των άλλων τομέων και δε θα εξασφαλιστεί η σωστή και ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Τον τύπο της γεωργίας που επικρατεί σε μια περιοχή τον καθορίζει το «φυσικό» και το «κοινωνικό» περιβάλλον. Οι παράγοντες που συγκροτούν το κοινωνικό περιβάλλον είναι ιστορικής, πολιτικής και οικονομικής φύσης. Δρουν μεμονωμένοι ή από κοινού, μέσα στα πλαίσια του φυσικού περιβάλλοντος -και μπορούν να προκαλέσουν τη δυναμική μεταβολή και εξέλιξη της γεωργίας μιας περιοχής. Τέτοιες επιδράσεις αναφέρονται σε άλλα κεφάλαια. Εδώ γίνεται μια απλή αναφορά στους παράγοντες κλίμα και έδαφος που συνθέτουν το φυσικό περιβάλλον και οι οποίοι ρυθμίζουν σε γενικές γραμμές την ανάπτυξη των φυτών, την κατανομή φυτών και ζώων και ακόμα την εγκατάσταση του ανθρώπου στις διάφορες περιοχές της γής.

2.1 Κλίμα

Οι πιο σπουδαιότεροι παράγοντες που συμβάλουν στη διαμόρφωση του κλίματος μιας περιοχής είναι η θερμοκρασία, το φως, τα ατμοσφαιρικά κατακρημνίσματα (βροχή, χιόνι, χαλάζι) και οι άνεμοι. Το σχήμα της γης, οι κινήσεις της και η θέση της στο ηλιακό σύστημα. Το ανάγλυφο του εδάφους, οι μάζες νερού (θάλασσες, λίμνες κτλ) τα ψυχρά και θερμά θαλάσσια ρεύματα κτλ συμβάλουν στην εκδήλωση των παραγόντων αυτών και καθορίζουν το βαθμό της έντασής τους.

Η θερμοκρασία είναι ο πιο σπουδαίος παράγοντας που επηρεάζει την ανάπτυξη των φυτών και την κατανομή τους σε γεωγραφικά πλάτη βορειότερα ή νοτιότερα του ισημερινού. Συνήθως για κάθε είδος ή και ποικιλία φυτού διακρίνεται η:

- ↳ Ελάχιστη θερμοκρασία κάτω από την οποία δεν αναπτύσσεται
- ↳ Μέγιστη θερμοκρασία πάνω από την οποία σταματά η ανάπτυξη και
- ↳ Άριστη (ενδιάμεσα στις δυο προηγούμενες) γύρω από την οποία το φυτό αναπτύσσεται καλύτερα.

Ανάλογες σταθερές υπάρχουν και για τους άλλους κλιματικούς παράγοντες, όπως είναι η σχετική υγρασία, το φως κτλ.

Η πιο απλή κατάταξη των κλιμάτων είναι εκείνη που τα διακρίνει σε τροπικά, εύκρατα και πολικά.

Όμως αυτή η κατάταξη θεωρείται αρκετά απλουστευμένη και έχουν δημιουργηθεί πολλές ενδιάμεσες κατηγορίες και διακρίσεις. Μια κατάταξη περιλαμβάνει τα εξής κλίματα:

- Τα θερμά.
- Των μουσώνων.
- Τα εύκρατα.
- Τα ψυχρά και πολικά και
- Τα αλπικά και υψηλών περιοχών.

Κάθε μια από τις κατηγορίες των κλιμάτων αυτών διακρίνεται σε άλλους πιο εξειδικευμένους τύπους. Έτσι, για παράδειγμα, τα εύκρατα κλίματα, στα οποία περιλαμβάνεται και το κλίμα της Ελλάδας, διακρίνονται παραπέρα σε εύκρατα κλίματα με χωρίς ή ήπιο χειμώνα (τα μεσογειακά) και σε εύκρατα κλίματα με χειμώνα (τα ηπειρωτικά). Στα πρώτα περιλαμβάνονται οι παραλλαγές του ωκεάνιου μεσογειακού κλίματος, όπως είναι της Πορτογαλίας και του-ηπειρωτικού μεσογειακού

κλίματος, όπως είναι της χώρας μας. Μεταξύ του υπάρχουν ενδιάμεσοι τύποι. Ανάλογες διακρίσεις γίνονται και στα εύκρατα κλίματα με χειμώνα (ηπειρωτικά).

Αλλά και μέσα στην ίδια τη χώρα μας υπάρχουν λίγο-πολύ σαφώς διαφοροποιημένες κλιματικές ζώνες. Έτσι διακρίνονται:

Η ορεινή ζώνη. Περιλαμβάνει τους ορεινούς όγκους της χώρας, στους οποίους επικρατεί δριμύς χειμώνας και πέφτουν πολλές βροχές και χιόνια. Στη ζώνη αυτή δε διενεργούνται χειμερινές καλλιέργειες, αλλά μόνο ανοιξιάτικες – θερινές.

Η βορειοανατολική ζώνη. Περιλαμβάνει τη Θεσσαλία, τη Μακεδονία και τη Θράκη, εκτός από τις ορεινές περιοχές τους που περιλαμβάνονται στην προηγούμενη ζώνη. Εδώ το κλίμα βρίσκεται ενδιάμεσα του μεσογειακού και του ηπειρωτικού. Οι βροχοπτώσεις είναι αρκετές, με μάλλον ομαλή κατανομή όλο το χρόνο, πέφτουν αρκετά χιόνια και οι θερμοκρασίες το χειμώνα κατεβαίνουν σε πολύ χαμηλά επίπεδα (-20° ή και πιο κάτω). Το ετήσιο θερμομετρικό εύρος είναι αρκετά μεγάλο.

Η δυτική ζώνη. Περιλαμβάνει τα δυτικά παράλια της χώρας και τα νησιά του Ιονίου. Το κλίμα των περιοχών αυτών χαρακτηρίζεται σαν ήπιο και με πολλές βροχοπτώσεις (800-1200 χιλιοστά). Οι απόλυτες ελάχιστες θερμοκρασίες φθάνουν μέχρι τους -5°C .

Η νοτιοανατολική ζώνη. Περιλαμβάνει τη νοτιοανατολική Ελλάδα. Η περιοχή αυτή είναι η περισσότερο ξηροθερμική. Οι βροχοπτώσεις είναι πιο λίγες από τις άλλες περιοχές, αλλά και η κατανομή τους πιο ακανόνιστη και πέφτουν μόνο τη χειμερινή περίοδο. Οι θερμοκρασίες είναι πιο ήπιες απ' ό,τι στις άλλες ζώνες, αλλά και εδώ κατεβαίνουν το χειμώνα σε χαμηλά επίπεδα (0 μέχρι -5°C) και σημειώνονται ανοιξιάτικοι πάγετοί.

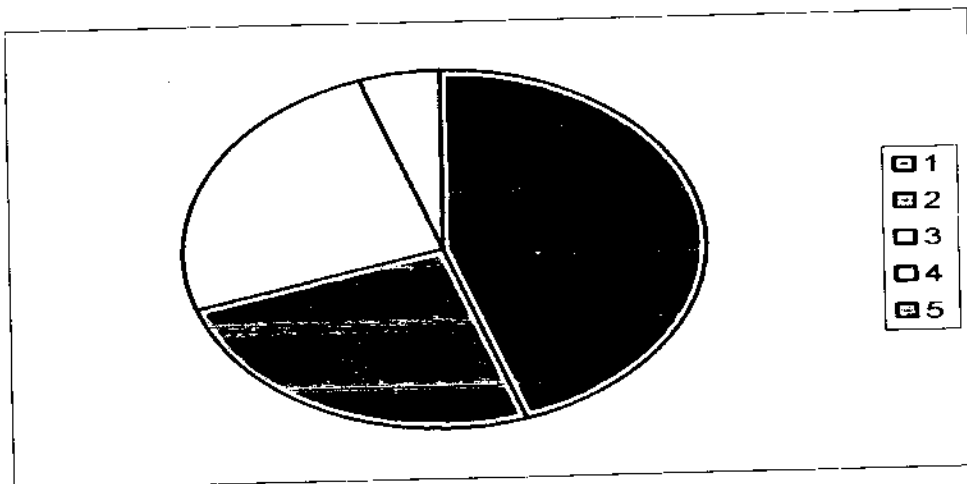
2.2 Έδαφος

Το έδαφος είναι ένας από τους πιο σημαντικούς φυσικούς πλουτοπαραγωγικούς πόρους μιας χώρας. Ο άνθρωπος εξαρτάται άμεσα από αυτό και θα πρέπει να αποφεύγει κάθε αλόγιστη και ληστρική εκμετάλλευση του. Αντίθετα με κατάλληλη και συστηματική χρήση θα πρέπει να το διατηρεί σε κατάσταση μεγάλης παραγωγικότητας χωρίς να το υποβαθμίζει.

Σαν έδαφος νοούμε το εξωτερικό χαλαρό, μικρού πάχους (μερικά μέτρα), στρώμα του στερεού φλοιού της γης που έχει δημιουργηθεί με μακροχρόνια αποσάθρωση και μετασχηματισμό των διαφόρων ανόργανων και οργανικών πετρωμάτων. Ο ρόλος του εδάφους είναι να εξασφαλίζει στο φυτό στερέωση, νερό, θρεπτικά στοιχεία και αερισμό (οξυγόνο) στο ριζικό του σύστημα.

Αποτελείται από τα υλικά (ανόργανα και οργανικά), το νερό, τον αέρα και τους ζωντανούς οργανισμούς (βακτήρια, μύκητες, γαιοσκώληκες κτλ.). Ένα αντιπροσωπευτικό έδαφος κατάλληλο για ανάπτυξη των φυτών, αποτελείται από 25% αέρα, 25% νερό, 45% ανόργανα υλικά και 5% οργανικά.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

Η σύσταση κατ' όγκο ενός αντιπροσωπευτικού εδάφους κατάλληλου για την ανάπτυξη των φυτών.

Το έδαφος χαρακτηρίζεται από την υφή και τη δομή. Η υφή αναφέρεται στο μέγεθος των ατομικών σωματιδίων που το συνιστούν. Τα σωματίδια αυτά, ανάλογα με το μέγεθος τους, κατατάσσονται σαν άμμος, ιλύς (πηλός) και άργιλος. Ο προσδιορισμός τους γίνεται σε εδαφολογικά εργαστήρια και ονομάζεται μηχανική ανάλυση του εδάφους και, ανάλογα με το ποσοστό του καθενός, το έδαφος χαρακτηρίζεται σαν αμμώδες, πηλώδες, αμμοπηλώδες, αργιλώδες κ.ο.κ.

Στα εδαφολογικά εργαστήρια γίνονται επίσης και οι χημικές αναλύσεις του εδάφους κατά τις οποίες προσδιορίζονται ποσοτικά τα διάφορα θρεπτικά στοιχεία (άζωτο, φώσφορος, κάλιο, ασβέστιο κτλ.), η οξύτητα του εδάφους (το PH), η οργανική ύλη, τα ολικά άλατα κ.ά. Τα αποτελέσματα της μηχανικής και χημικής ανάλυσης χρησιμοποιούνται για να προσδιορίσουν το φυτικό είδος ή και την ποικιλία που μπορεί να καλλιεργηθεί καθώς και τα καλλιεργητικά μέτρα (λίπανση, άρδευση, στραγγισή κτλ.) που πρέπει να εφαρμόζονται. Τα δείγματα του εδάφους που χρησιμοποιούνται για τις αναλύσεις γενικά πρέπει να παίρνονται σύμφωνα με τη διαδικασία που ανάλογα έχει καθορισθεί.

Τα αμμώδη εδάφη περιέχουν πολλή άμμο και λίγη άργιλο. Δε συγκρατούν πολύ νερό και έχουν μεγάλη στραγγιστικότητα. Θερμαίνονται εύκολα και αερίζονται καλά. Έχουν μικρή παραγωγικότητα, αν όμως λιπαίνονται και ποτίζονται σωστά, τότε γίνονται πολύ αποτελεσματικά. Συνήθως τα εδάφη αυτά χαρακτηρίζονται σαν ελαφρά. Από την άλλη πλευρά τα αργιλώδη περιέχουν πολλή άργιλο και λίγη άμμο, είναι συνεκτικά, διογκώνοντας όταν ξεραίνονται. Δεν αερίζονται και δεν στραγγίζουν καλά και κατεργάζονται δύσκολα. Τόσο τα εδάφη αυτά, όσο και τα αργιλοπηλώδη χαρακτηρίζονται σαν βαριά ή

βαρικά και για να γίνουν κατάλληλα, πρέπει να βελτιωθούν με προσθήκη άμμου, κατασκευή στραγγιστικών έργων κτλ.

Η δομή του εδάφους αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο τα πιο πάνω σωματίδια (άμμος, ιλύς, άργιλος) είναι μεταξύ τους ενωμένα και δημιουργούν τα συσσωματώματα.

Το έδαφος χαρακτηρίζεται ακόμη από το ειδικό βάρος, το πορώδες, την αεροικανότητα και την υδατοϊκανότητα ή υδατοχωρητικότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΤΡΟΠΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΣΤΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

3.1 Γενικά

Η πραγματοποίηση της αγροτικής παραγωγής είναι δυνατό να γίνει με πολλούς τρόπους που διαφέρουν μεταξύ τους σε επιμέρους σημεία που έχουν σχέση με ερωτήματα όπως: α) Σε ποιους ανήκουν τα μέσα παραγωγής β) Με ποιους κανόνες παράγει ο παραγωγός γ) Πως παίρνει αποφάσεις για την παραγωγή που θα πραγματοποιήσει δ) Τι στόχους και τι κατεύθυνση έχει η παραγωγή του ε) Πώς είναι οργανωμένη η αγροτική εκμετάλλευση κτλ.

Ειδικότερα:

- Όταν λέμε σε ποιον ανήκουν τα μέσα παραγωγής, εννοούμε το ποιος είναι ιδιοκτήτης του χωραφιού, των ζώων, των μηχανημάτων κτλ.
- Όταν λέμε με ποιους κανόνες παράγει, εννοούμε κύρια αν οι τιμές των προϊόντων καθορίζονται αυτόματα από την προσφορά και τη ζήτησή τους στην αγορά —ελεύθερη οικονομία— ή υπάρχει κρατική παρέμβαση και προστασία, ώστε η διαμόρφωση των τιμών να μην είναι ανεξέλεγκτη αλλά να προσδιορίζεται από ορισμένα ανώτερα και κατώτερα επίπεδα διακύμανσης (προστατευτισμός).
- Όταν λέμε πως παίρνει αποφάσεις για την παραγωγή που θα πραγματοποιήσει ο παραγωγός εννοούμε αν, μόνος του και με δικό του κίνδυνο αποφασίζει να καλλιεργήσει το ένα ή το άλλο είδος ή εφαρμόζει ένα πρόγραμμα που έχει

προσδιορισθεί από το κράτος ή κάποιο συλλογικό όργανο κ.α. το οποίο καθορίζει την καλλιέργεια που πρέπει να γίνει.

□ Όταν λέμε τι στόχους και τι κατεύθυνση έχει η παραγωγή, κύρια αναφερόμαστε στο αν η παραγωγή προορίζεται για να καλύψει τις ανάγκες του καλλιεργητή και της οικογένειάς του – ιδιοκατανάλωση – ή προορίζεται για να πουληθεί στην αγορά. Επίσης εξετάζουμε αν το παραγόμενο προϊόν είναι τελικό προϊόν και θα οδηγηθεί στην κατανάλωση ή είναι κάποιο ενδιάμεσο προϊόν που θα αξιοποιηθεί από την ίδια την αγροτική εκμετάλλευση (π.χ. παραγωγή χόρτου που θα χρησιμοποιηθεί για τη διατροφή των ζώων της ίδιας της εκμετάλλευσης).

□ Με το πως είναι οργανωμένη η αγροτική εκμετάλλευση εννοούμε κύρια τον τρόπο με τον οποίο η εκμετάλλευση αξιοποιεί τους συντελεστές παραγωγής – έδαφος, εργασία, κεφάλαιο – και τις διασυνδέσεις της με τις άλλες εκμεταλλεύσεις (δηλ. αν λειτουργεί μόνη της, εάν συνεργάζεται με άλλες εκμεταλλεύσεις ή αν εντάσσεται μαζί με άλλες εκμεταλλεύσεις σε μια ενιαία παραγωγική μονάδα).

Ανάλογα τώρα με το ποια από τα πιο πάνω χαρακτηριστικά επικρατούν στην οργάνωση της αγροτικής παραγωγής, διακρίνουμε και τους διάφορους τρόπους παραγωγής.

Πιο κάτω θα αναφερθούν διάφοροι δασικοί τρόποι παραγωγής που όμως δεν είναι και οι μοναδικοί που-υπάρχουν μιας και οι διάφοροι συνδυασμοί που μπορούν να γίνουν δίνουν πολλά ενδιάμεσα σχήματα τρόπων παραγωγής.

3.2 Τρόποι Παραγωγής.

Τρεις είναι βασικά οι κυριότεροι τρόποι παραγωγής.

1. **Ο καπιταλιστικός.** Το σπουδαιότερο χαρακτηριστικό του τρόπου αυτού είναι τα μέσα παραγωγής γη, μηχανήματα, κτίσματα, φυτά, ζώα κτλ. ανήκουν σε ιδιώτες, οι οποίοι ασκούν τη γεωργική δραστηριότητα σε μεγάλες εκμεταλλεύσεις.
2. **Ο κολλεκτιβιστικός.** Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό αυτού είναι ότι τα μέσα παραγωγής ανήκουν στο κράτος και οι άνθρωποι προσφέρουν την εργασία τους με μισθό στη γεωργική παραγωγή, η οποία ασκείται σε μεγάλα και συνεχόμενα κτήματα.
3. **Ο συνεταιριστικός.** Τα μέσα παραγωγής, εκτός από τη γη, ανήκουν στους συνεταιρισμένους αγρότες, οι οποίοι ενώνουν τα κτήματα τους και αποκτούν τον απαραίτητο μηχανικό και κτιριακό εξοπλισμό, ο οποίος ταιριάζει καλύτερα στα προγράμματα παραγωγής τους και στην παραγωγική τους ικανότητα.

Έχοντας υπόψη αυτά ερχόμαστε τώρα να σχολιάσουμε ποιος από τους τρόπους αυτούς παραγωγής μπορεί υπό τις παρούσες κοινωνικό—οικονομικές συνθήκες, της χώρας μας να εφαρμοστεί καλύτερα στη γεωργία μας.

Αρχίζοντας από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, παρατηρούμε ότι αυτός για να αποδώσει καλά οικονομικά αποτελέσματα —π.χ. υψηλό δείκτη παραγωγικότητας, θετικό επιχειρηματικό κέρδος κτλ.— πρέπει το μέγεθος των γεωργικών εκμεταλλεύσεων να είναι μεγαλύτερο από 200 στρέμματα, για να μπορέσουν οι συντελεστές της εργασίας και του κεφαλαίου να

αξιοποιηθούν αποτελεσματικά. Εκτός αυτού θα πρέπει το ποσοστό του εργατικού δυναμικού μιας χώρας που εφαρμόζει καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής στη γεωργία να είναι πολύ χαμηλό (κάτω του 10%). Στη χώρα μας όμως το μέσο μέγεθος της εκμετάλλευσης είναι 36,5 στρέμματα και το ποσοστό που απασχολείται στη γεωργική παραγωγή είναι 27,4%. Αυτά σημαίνουν πως η εφαρμογή του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής που να στοχεύει σε υψηλούς δείκτες παραγωγικότητας είναι αδύνατη υπό τις παρούσες, οικονομικοκοινωνικές συνθήκες της χώρας.

Ο κολλεκτιβιστικός τρόπος παραγωγής για να εφαρμοστεί απαιτεί να παρθούν ριζικά μέτρα, γιατί αυτός προαπαιτεί πρώτα απ' όλα να γίνει η γη ιδιοκτησία του κράτους και όχι των πολιτών που είναι σήμερα. Αυτό όμως φαίνεται ότι είναι δύσκολο να γίνει στη χώρα μας, γιατί αυτή έχει προσανατολιστεί σε άλλους τρόπους παραγωγής. Εκτός αυτού ο κολλεκτιβιστικός τρόπος παραγωγής στη γεωργική παραγωγή στις χώρες που εφαρμόστηκε, σύμφωνα με έγκυρες εκτιμήσεις δεν έφτασε ακόμα σε υψηλά επίπεδα παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας.

Ο συνεταιριστικός τρόπος παραγωγής, αν και δεν μπορεί ακόμα να αξιολογηθεί καλά, επειδή είναι σχετικά νέος τρόπος, φαίνεται όμως πως είναι η καλύτερη δυνατή λύση για τις χώρες που έχουν γεωργία με μικρό κλήρο και με σχετικά υψηλό ποσοστό αγροτικού δυναμικού. Ο τρόπος αυτός παραγωγής, εκτός του ότι δημιουργεί προϋποθέσεις για αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής, φαίνεται ότι συμβάλλει αποφασιστικά και στην προώθηση της συνεταιριστικής δραστηριότητας στο μεταποιητικό και εμπορικό τομέα, αφού τα πρωτογενή προϊόντα που θα παράγονται από τις συνεταιριστικές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, θα μπορούν στη συνέχεια να περάσουν ευκολότερα μέσα από συνεταιριστικές δραστηριότητες πριν φτάσουν στον καταναλωτή.

Ανεξάρτητα όμως από τον τρόπο παραγωγής, μεγάλη σημασία για τη σωστή ανάπτυξη της γεωργίας έχει και η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου γεωργικού προγράμματος ανάπτυξης. Το πρόγραμμα αυτό πρέπει να καταρτιστεί, αφού πρώτα εξεταστούν λεπτομερειακά όλες οι δυνατότητες ανάπτυξης της γεωργίας μας τόσο από πλευράς στατικής όσο και δυναμικής εξέτασης του θέματος της ανάπτυξης. Με τη στατική εξέταση της ανάπτυξης θα επιδιωχτεί η διόρθωση των υφισταμένων αδυναμιών της γεωργικής παραγωγής με την ανακατανομή και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των συντελεστών παραγωγής, ενώ με τη δυναμική θα επιδιωχτεί η συνεχής αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων με την εισαγωγή νέας τεχνολογίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΑΙΤΙΕΣ ΜΕΙΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

4.1 Ορισμοί

Για την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 μέχρι 21 του νόμου αυτού, νοούνται:

α) «Αγροτική δραστηριότητα» : Το σύνολο των παραγωγικού χαρακτήρα δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της λειτουργίας των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και αποβλέπουν στην πρωτογενή παραγωγή και στην πρώτη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων.

β) «Αγροτικά-προϊόντα» : Τα προϊόντα του εδάφους, της υδροπονίας ή των τεχνικών υποστρωμάτων, της κτηνοτροφίας, της πτηνοτροφίας, της μελισσοκομίας, της αλιείας, της δασοπονίας, της θηραματοπονίας, των κάθε είδους εκτροφών, καθώς και εκείνα που προέρχονται από το πρώτο στάδιο εξεργασίας ή μεταποίησης αυτών, γ) «Αγροτική παραγωγή» : Η παραγωγή αγροτικών προϊόντων.

δ) «Αγροτική εκμετάλλευση»: Η οικονομική μονάδα παραγωγής προς πώληση ενός ή περισσότερων αγροτικών προϊόντων.

ε) «Παραγωγός» : Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων, που έχει την κυριότητα και την εκμετάλλευση ή την εκμετάλλευση αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

στ) «Αγρότης» : Η έννοια αυτή ταυτίζεται με την αντίστοιχη έννοια που ορίζεται στην παράγραφο 4 του άρθρου 1 του Ν. 2332/1995 (ΦΕΚ 181 Α').

ζ) «Απαλλαγή»: Το όριο της ζημιάς μέχρι το οποίο απαλλάσσεται ο ασφαλιστικός φορέας της υποχρέωσης για καταβολή αποζημίωσης. Ζημία κατώτερη ή ίση με το όριο αυτό βαρύνει τον ασφαλισμένο.

η) «Καταστροφικοί φυσικοί κίνδυνοι» : Οι κίνδυνοι που αναφέρονται στο άρθρο 3α του Ν. 1790/1988 (ΦΕΚ 134 Α).

θ) Ασφαλισμένοι, θεωρούνται τα φυσικά και τα νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν την κυριότητα ή εκμετάλλευση γεωργικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα.

ι) Ζημιά, θεωρείται η απώλεια της φυτικής παραγωγής, η οποία αναμένεται να συγκομισθεί κατ' αγροτεμάχιο ή η ποιοτική υποβάθμιση της από την επίδραση των καλυπτόμενων ασφαλιστικά ζημιογόνων αιτίων, εξ αιτίας των οποίων προκαλείται μείωση του αντικειμενικώς προσδοκώμενου εισοδήματος των παραγωγών.

κ) Αποζημίωση είναι το χρηματικό ποσό που καταβάλλεται στους ασφαλισμένους προς αποκατάσταση της άμεσης ζημιάς που έπαθε η φυτική τους παραγωγή από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια

λ) Ελεγχόμενο περιβάλλον θεωρείται ο καλυμμένος χώρος, στον οποίο με ειδικές τεχνικές ή μηχανισμούς ρυθμίζονται οι συνθήκες περιβάλλοντος (θερμοκρασία, υγρασία, διοξείδιο του άνθρακα κλπ) και επιδιώκεται η πραγματοποίηση παραγωγής πέρα από τα συνηθισμένα χρονικά όρια για την περιοχή. Η απλή κάλυψη (υψηλή ή χαμηλή) των καλλιεργειών δεν θεωρείται ελεγχόμενο περιβάλλον.

μ) Αγροτεμάχιο, θεωρείται το αυτοτελές τμήμα γης, το οποίο αποτελεί ενιαία ιδιοκτησία ή εκμετάλλευση και τα όρια του ορίζονται από όμορες ιδιοκτησίες ή φυσικά και τεχνητά όρια. Στην περίπτωση των υπό κάλυψη καλλιεργειών (θερμοκήπια), ως αγροτεμάχιο θεωρείται κάθε καλυμμένο τεμάχιο.

4.2 Λόγοι μείωσης αγροτικού εισοδήματος.

Τα ζημιογόνα αίτια που προκαλούν μείωση του αγροτικού εισοδήματος είναι τα εξής στη φυτική παραγωγή:

α. Χαλάζι είναι η πτώση ατμοσφαιρικών κατακρημνισμάτων με μορφή σφαιριδίων (συνήθως) ή ακανόνιστου σχήματος τεμαχίων σκληρού διαφανούς πάγου, με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή.

β. Παγετός, θεωρείται η πτώση της θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μικρότερη των μηδέν (0°C) βαθμών Κελσίου με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή.

γ. Ανεμοθύελλα, θεωρείται ο σφοδρός άνεμος, του οποίου η μηχανική επίδραση στα φυτά προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή. Σφοδρός άνεμος χαρακτηρίζεται ο άνεμος εντάσεως 8 Β και άνω ή ο άνεμος εκείνος, που προκαλεί σπάσιμο των κλαδιών των δένδρων, εμποδίζει το βάδισμα, προξενεί ζημιές σε κτιριακές εγκαταστάσεις, ξεριζώνει δένδρα.

δ. Πλημμυρά, θεωρείται η εισροή και παραμονή στις καλλιέργειες νερού προερχομένου από ξεχειλίσμα ή ρήγμα των φυσικών ή τεχνητών ορίων ρεύματος ή άλλου όγκου γλυκού νερού, εξαιτίας βροχοπτώσεων ή τήξης χιονιού με αποτέλεσμα ζημιά στη φυτική παραγωγή λόγω διάβρωσης ή κατάκλισης των καλλιεργειών. Στην ανωτέρω έννοια της πλημμύρας δεν υπάγεται η εισροή και παραμονή νερού σε καλλιέργειες, που οφείλεται σε αμέλεια, παραλείψεις ή άλλα τεχνητά αίτια.

ε. Καύσωνας, θεωρείται η άνοδος της θερμοκρασίας του αέρα σε τιμή ίση ή μεγαλύτερη των 40° , με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή.

στ. Υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις, θεωρείται η πτώση βροχής, η οποία λόγω ύψους, έντασης, διάρκειας ή εποχής που συμβαίνει προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή.

ζ. Χιόνι, θεωρείται η χιονόπτωση εξ αιτίας της οποίας δημιουργείται στρώμα χιονιού επί των καλλιεργειών και των εγκαταστάσεων, το οποίο λόγω του ύψους, του βάρους ή της διάρκειας παραμονής προκαλεί ζημιά στη φυτική παραγωγή.

η. Θάλασσα, θεωρούνται τα σταγονίδια θαλασσινού νερού τα οποία μεταφερόμενα από τον άνεμο, προκαλούν εγκαύματα στις καλλιέργειες των παράκτιων περιοχών, με συνέπεια ζημιά στη φυτική παραγωγή.

Και ζημιές από αρκούδα, ζημιές από αγριογούρουνα σε περιοχές που καλύπτονται από τη συνθήκη Ramsars.

Στο ζωικό κεφάλαιο φυσικοί κίνδυνοι που προκαλούν μείωση είναι:

- Χαλάζι
- Ανεμοθύελλα
- Υπερβολικό ψύχος
- Χιόνι
- Πλημμύρα
- Καύσωνας
- Κεραυνός και πυρκαγιά που προκαλείται απ' αυτόν
- Ζημιές από άγρια ζώα.

Άλλα αίτια μείωσης αγροτικού εισοδήματος είναι διάφορες ασθένειες που προκαλούν στο ζωικό κεφάλαιο όπως:

- Σπληνάνθρακας
- Πνευματόνθρακας
- Ιογενής διάρροια (νόσος των βλεννογόνων)
- Κακοήθης καταρροϊκός πυρετός των βοοειδών
- Γαγγραινώδης μαστίτιδα των αιγοπροβάτων
- Δυστοκία
- Εκτροφή μήτρας
- Επιλόχεια παραπληγία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

Ο ΕΛΓΑ ΩΣ ΦΟΡΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

5.1 Ορισμός είδος και αντικείμενο ασφάλισης – ασφαλιζόμενα πρόσωπα.

Ορισμός

1. Ιδρύεται Οργανισμός κοινής ωφέλειας με την επωνυμία «Οργανισμός Ελληνικών Ασφαλίσεων» (ΕΛΓΑ), ο οποίος είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και ανήκει εξ ολοκλήρου στο δημόσιο.

2. Ο ΕΛΓΑ έχει έδρα την Αθήνα και τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργού Γεωργίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Είδος και αντικείμενο ασφάλισης

Στον ΕΛ.Γ.Α. ασφαρίζεται αυτοδικαίως και υποχρεωτικώς, το σύνολο της φυτικής και ζωικής παραγωγής και του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων από τους κινδύνους του άρθρου 3α. Από την ασφάλιση του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να εξαιρεθούν, ύστερα από αίτηση των ενδιαφερόμενων παραγωγών, η φυτική και ζωική παραγωγή και το φυτικό και ζωικό κεφάλαιο κάθε είδους καλλιεργειών ή εκτροφών των αγροτικών εκμεταλλεύσεων τους που αναπτύσσονται αποκλειστικά σε ελεγχόμενο περιβάλλον μόνιμων θερμοκηπιακών ή κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων.

Ασφαλιζόμενα πρόσωπα

Στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. υπάγονται τα φυσικά και νομικά πρόσωπα, καθώς και οι ενώσεις προσώπων που έχουν την κυριότητα και εκμετάλλευση ή μόνο την εκμετάλλευση αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Η υπαγωγή στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. των πτηνοτροφικών επιχειρήσεων είναι προαιρετική.

5.2 Δομή και Οργάνωση του ΕΛΓΑ

5.2.1 Όργανα διοικήσεως προσωπικό και η δομή του ΕΛΓΑ.

Σύμφωνα με τον νόμο 1790/1988

Όργανα διοίκησης του ΕΛΓΑ είναι

- A) το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ)
- B) Ο Πρόεδρος

Το ΔΣ είναι ενδεκαμελές και αποτελείται από :

A) Τον Πρόεδρο που ορίζεται από τον Υπουργό Γεωργίας μεταξύ επιστημόνων με κύρος γνώσεις και εμπειρία στο αντικείμενο.

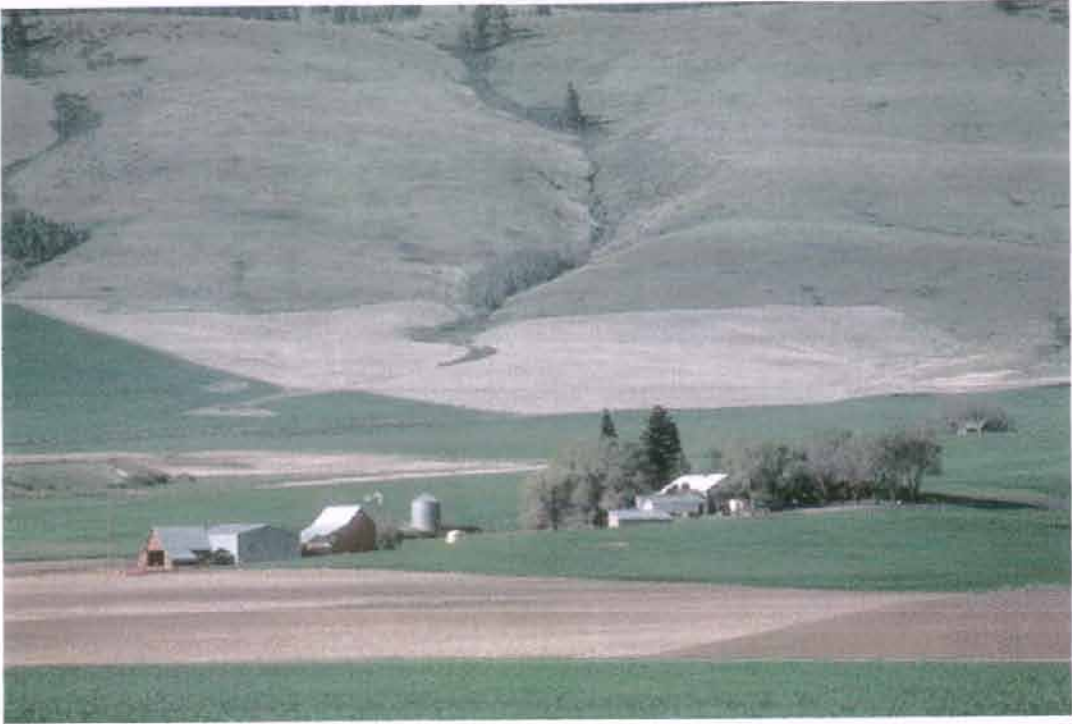
B) Τον Αντιπρόεδρο που αποτελεί εκπρόσωπο του Υπουργείου Γεωργίας και ορίζεται από τον Υπουργό Γεωργίας.

Γ) Το Γενικό Διευθυντή του ΕΛΓΑ

Δ) Έναν Εκπρόσωπο του υπουργείου Οικονομικών με τον αναπληρωτή του που προτείνονται από τον Υπουργό Οικονομικών.

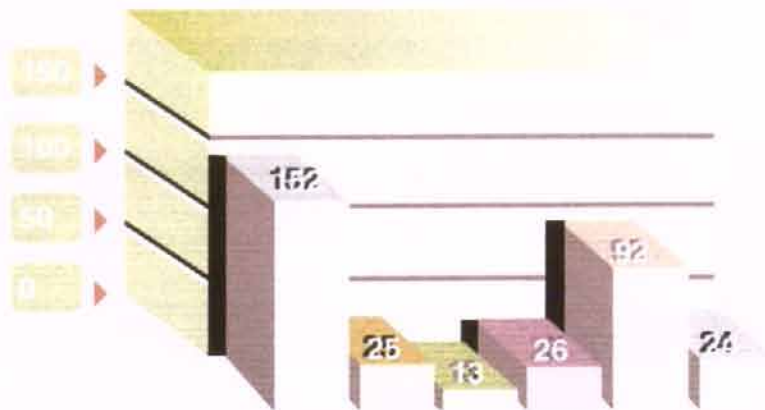

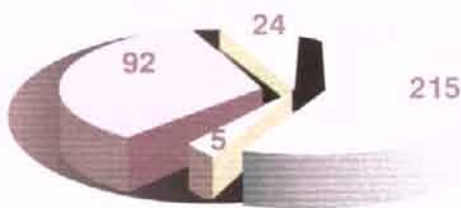
Προσωπικό ΕΛ.Γ.Α

Γεωπόνους	152
Κτηνίατροι	25
Μετεωρολόγοι	12
Προσωπικό ΠΕ	26
Προσωπικό ΔΕ	92
Προσωπικό ΥΕ	24

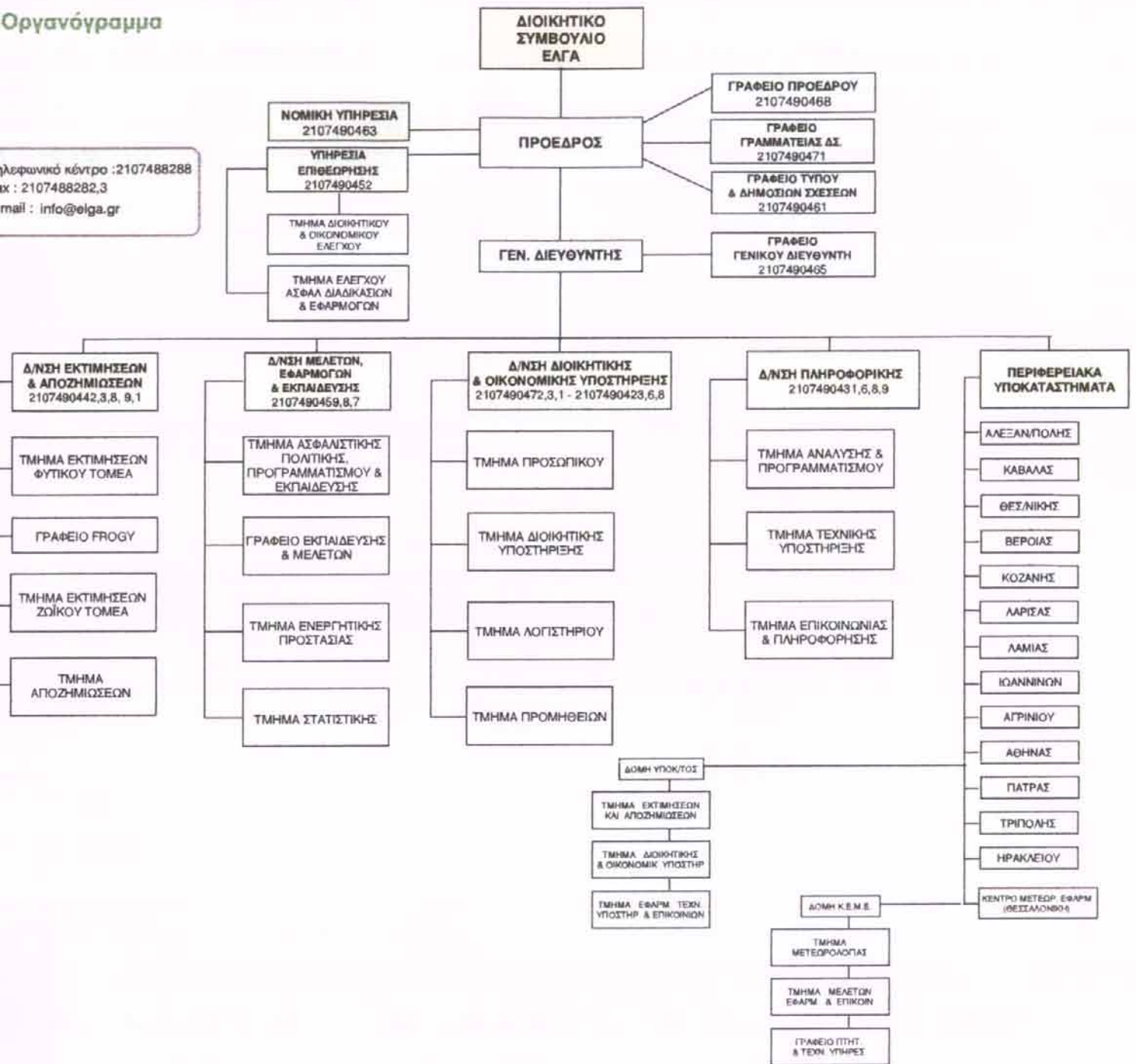
- Γεωπόνους
- Κτηνίατροι
- Μετεωρολόγοι
- Προσωπικό ΠΕ
- Προσωπικό ΔΕ
- Προσωπικό ΥΕ

Προσωπικό ΠΕ	215
Προσωπικό ΤΕ	5
Προσωπικό ΔΕ	92
Προσωπικό ΥΕ	24
ΣΥΝΟΛΟ :	336

- Προσωπικό ΠΕ
- Προσωπικό ΤΕ
- Προσωπικό ΔΕ
- Προσωπικό ΥΕ

τηλεφωνικό κέντρο : 2107488288
 fax : 2107488282,3
 mail : info@elga.gr

Περιφερειακά Υποκαταστήματα του ΕΛ.Γ.Α.

5.3 Σκοπός του ΕΛΓΑ

Ο ΕΛ.Γ.Α. έχει τους ακόλουθους σκοπούς:

α) Την ασφάλιση της φυτικής και ζωικής παραγωγής και του φυτικού και ζωικού κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων κατά ζημιών που προκαλούνται από καταστροφικούς φυσικούς κινδύνους.

β) Την ενεργητική προστασία της αγροτικής παραγωγής, του φυτικού, ζωικού, αλιευτικού και εγγείου κεφαλαίου των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, που ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2342/1995.

γ) Τη διεξαγωγή ερευνών για τους φυσικούς κινδύνους που απειλούν τις αγροτικές εκμεταλλεύσεις.

δ) Την επεξεργασία, αξιολόγηση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των ερευνών της προηγούμενης περίπτωσης.

ε) Την υποβολή προτάσεων στο Υπουργείο Γεωργίας για την αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής και την προσαρμογή των καλλιεργειών στο φυσικό περιβάλλον, με σκοπό την κατά το δυνατόν αποφυγή των καταστροφών, καθώς και την εφαρμογή τεχνικών για την ελαχιστοποίηση του αποτελέσματος των ζημιών.

στ) Την παροχή τεχνικών συμβουλών στους αγρότες και στις οργανώσεις των αγροτών σε θέματα πρόληψης, προστασίας και ασφάλισης κατά της επέλευσης καταστροφικών φυσικών κινδύνων, καθώς και την παροχή στον "ΟΑΣΙΣ" τεχνικών και στατιστικών στοιχείων που ζητά ο Οργανισμός αυτός. Στους σκοπούς του ΕΛΓΑ περιλαμβάνεται και η παροχή τεχνικών υπηρεσιών προς τα νομικά πρόσωπα των περιπτώσεων β/ και γ/ της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του νόμου αυτού, σχετικών με τους σκοπούς του. Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να ανατίθεται στον ΕΛΓΑ, το έργο της

εξατομίκευσης των ζημιών που καλύπτει του Υπουργείο Γεωργίας στη φυτική και ζωική παραγωγή και στο φυτικό και ζωικό κεφάλαιο. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι οικονομικοί όροι που αφορούν τη συγκεκριμένη ανάθεση έργου στον ΕΛΓΑ καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Α.Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ ΕΛΓΑ

6.1 Τι είναι κανονισμοί ασφάλισης.

1. Με τους κανονισμούς ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α. καθορίζονται:

- α) Οι κίνδυνοι και τα αντικείμενα ασφάλισης που καλύπτει ο ΕΛ.Γ.Α., καθώς και οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι περιορισμοί με τους οποίους παρέχεται η ασφάλιση.
- β) Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ασφαλισμένων, καθώς και οι συνέπειες της παράβασής τους.
- γ) Οι απαλλαγές.
- δ) Το ανώτατο καταβλητέο ποσό αποζημίωσης.
- ε) Η διαδικασία αναγγελίας της ζημίας.
- στ) Ο τρόπος υπολογισμού και εξακρίβωσης του ύψους της ζημίας.
- ζ) Τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία επίλυσης αμφισβητήσεων σχετικά με το είδος και το ύψος της ζημίας και της οφειλόμενης αποζημίωσης.
- η) Ο τρόπος και η διαδικασία αποζημίωσης των οργάνων της προηγούμενης περίπτωσης.
- θ) Ο τρόπος υπολογισμού και καθορισμού του ύψους της καταβλητέας αποζημίωσης.
- ι) Κάθε άλλο θέμα σχετικό με την πραγματοποίηση των σκοπών του ΕΛ.Γ.Α.

2. Ο ασφαλισμένος παραγωγός ή ο αντιπρόσωπός του μπορεί να παρίσταται κατά τη διενέργεια εκτίμησης της ζημίας.

3. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, μπορεί να καθορίζονται ευνοϊκότεροι όροι ασφάλισης, από εκείνους των κανονισμών, για αγρότες οι οποίοι απασχολούνται με την αγροτική οικονομία και κατοικούν σε ορεινές, μειονεκτικές και με ειδικά προβλήματα περιοχές, όπως περιλαμβάνονται στον κατάλογο της οδηγίας 85/148Ε.Ε (L-56) όπως ισχύει για την Ελλάδα.

6.2 Πόροι του ΕΛΓΑ

1) Πόροι του ΕΛ.Γ.Α. είναι:

α) Τα έσοδα από την ειδική ασφαλιστική εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 5α του νόμου αυτού, εξαιρουμένης της εισφοράς επί της ενίσχυσης του ελαιολάδου που χορηγείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στους ελαιοπαραγωγούς.

β) Ετήσια κρατική επιχορήγηση για την κάλυψη δαπανών που αφορούν στην ενεργητική προστασία και στις έρευνες προς εκπλήρωση των σκοπών του ΕΛ.Γ.Α., το ύψος της οποίας καθορίζεται και αναπροσαρμόζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Με όμοια απόφαση μπορεί να τροποποιείται ο σκοπός της επιχορήγησης.

γ) Επιχορηγήσεις από ειδικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και άλλων διεθνών οργανισμών.

δ) Τα τέλη εκτίμησης ζημιών, οι αμοιβές και τα έσοδα από τις υπηρεσίες που παρέχει ο ΕΛ.Γ.Α. προς τρίτους.

ε) Οι αποδόσεις των κεφαλαίων του, οι δωρεές, τα κληροδοτήματα και οι κάθε είδους εισφορές φυσικών ή νομικών προσώπων.

στ) Οι αποδόσεις από την επένδυση των αποθεματικών. Με αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης και Γεωργίας, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις της επένδυσης των αποθεματικών.

ζ) Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

6.3 Ειδική ασφαλιστική εισφορά του ΕΛΓΑ.

6.3.1 Προϊόντα που υπόκεινται στην ειδική ασφαλιστική εισφορά.

Στην ειδική ασφαλιστική εισφορά υπέρ του ΕΛ.Γ.Α. υπόκεινται τα εξής εγχωρίως παραγόμενα αγροτικά προϊόντα και υποπροϊόντα:

α) Φυτικής, ζωικής, αλιευτικής και υδατοκαλλιεργητικής προέλευσης. Από τα προϊόντα και υποπροϊόντα φυτικής προέλευσης δεν υπόκεινται στην εισφορά αυτή τα δασικά προϊόντα, πλην των δενδρυλίων των φυτωριακών επιχειρήσεων.

β) Φυτικής, ζωικής, αλιευτικής και υδατοκαλλιεργητικής προέλευσης, που προέρχονται από την αμοιβή σε είδος των απασχολουμένων στη γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία και στα δάση κατά κύριο επάγγελμα με μισθό ή ημερομίσθιο.

γ) Φυτικής προέλευσης, που προέρχονται από αλωνιστικά, εκθλιπτικά και λοιπά συναφή σε είδος δικαιώματα των εκμεταλλεζόμενων αλωνιστικών συγκροτημάτων, ελαιοτριβείων και άλλων.

δ) Τα προερχόμενα από τη βιομηχανική ή βιοτεχνική επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων και υποπροϊόντων των περιπτώσεων α', β' και γ', η οποία ενεργείται από τους παραγωγούς ή τρίτους για λογαριασμό των παραγωγών. Δεν υπόκεινται στην ειδική ασφαλιστική εισφορά τα αγροτικά προϊόντα και υποπροϊόντα που παράγονται στην περιοχή του Αγίου Όρους, ανεξάρτητα αν αυτά ανήκουν στις Ιερές Μονές ή σε τρίτους, φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Το ίδιο ισχύει και για τα φυτικά και ζωικά προϊόντα καλλιεργειών και εκτροφών αντίστοιχα, που αναπτύσσονται αποδεδειγμένα σε ελεγχόμενο περιβάλλον και έχουν εξαιρεθεί της ασφαλιστικής κάλυψης σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου αυτού.

6.3.2 Προϊόντα που δεν υπόκεινται στην ειδική εισφορά

Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

α. Η ξυλεία, α καύσιμα από ξύλο, καυσόξυλα, ξυλάνθρακες (κάρβουνα), πάσσαλοι, υπορθώματα (στηρίγματα) αμπέλου, καπνόβεργες, πλοκόραβδοι, καλλωπιστικοί κλάδοι, ρίζες ερείκης, δαδί, ρητίνη, δαφνόφυλλα, κώνοι Πεύκης και λοιπών κωνοφόρων δένδρων, σπόροι δασοπονικών ειδών, σπόροι φυτών βοσκοτόπων, φυτόχωμα κλπ. Επίσης, οι κορμοί ξύλων από καρυδιά δεν υπάγονται στην εισφορά του ΕΛ.ΓΑ (Εγκ. Υπ. Οικ. 1074264/πολ. 1195/12.7.95).

β. Τα αγροτικά προϊόντα που παράγονται μέσα στην περιοχή του Αγίου Όρους.

6.3.3 Η αξία επιβολής της ειδικής εισφοράς και οι συντελεστές της.

Σε ποια αξία επιβάλλεται η ειδική εισφορά και ποιοι είναι οι συντελεστές

α. Αν η πώληση γίνεται απευθείας από τον αγρότη, λαμβάνεται υπόψη η αξία που αναφέρεται στο σχετικό παραστατικό πώλησης.

β. Αν η πώληση γίνεται μέσω τρίτων, λαμβάνεται υπόψη η αξία πώλησης μειωμένη κατά την προμήθεια του τρίτου και των τυχόν δαπανών (μεταφορικά κλπ.) που έχει πραγματοποιήσει ο τρίτος για λογαριασμό του παραγωγού.

γ. Στην περίπτωση πώλησης εκτρεφόμενων ζώων, είναι η αξία που προκύπτει μετά την αφαίρεση από τα συνολικά ακαθάριστα έσοδα της αξίας των αγορασθέντων για πάχυνση ζώων, εφόσον στην αξία της αγοράς έχει επιβληθεί η εισφορά αυτή.

δ. Όσα προϊόντα υπάρχουν στις αποθήκες των οποίων δεν δικαιολογείται με νόμιμα παραστατικά η εισαγωγή τους, θεωρούνται ως αγροτικά και κατά την πώληση επιβαρύνονται με την ειδική εισφορά η οποία και βαρύνει τον επιτηδευματία στον οποίο ανήκει η αποθήκη.

ε. Σημειώνεται ότι επί αγοράς αγροτικών προϊόντων απευθείας από τον παραγωγό δεν δίνεται δικαίωμα μείωσης της αξίας με τυχόν αναφερόμενα έξοδα επί των τιμολογίων.

στ. Για όσα πωλούνται στις λαϊκές αγορές, είναι η αξία που προσδιορίζεται από τις διευθύνσεις ή τα τμήματα εμπορίου των Νομαρχιών ή του Ταμείου Λαϊκών Αγορών.

ζ. Στην περίπτωση πώλησης από τους εκμεταλλευτές ελαιοτριβείων και αλωνιστικών συγκροτημάτων των αγροτικών προϊόντων και υποπροϊόντων που προέρχονται από την αμοιβή τους σε είδος, η εισφορά 3% με την οποία επιβαρύνονται οι εκμεταλλευτές

ελαιοτριβείων κλπ. επιβάλλεται στην αξία πώλησης από τα ελαιοτριβεία των προϊόντων και υποπροϊόντων αυτών που εκφράζουν την αμοιβή τους σε είδος (Εγκ. 1118/93 Υπ. Οικ.). Αντίθετα, η αμοιβή που εισπράττεται, είτε σε είδος είτε σε χρήμα, από τους εκμεταλλευτές ελαιοτριβείων ή αλωνιστικών συγκροτημάτων, δεν υπόκειται στην εισφορά αυτή.

η. Τα έσοδα από την πώληση σαλιγκαριών δεν υπόκεινται στην εισφορά του ΕΛ.ΓΑ. (Εγκ. 1030631/2987/10.3.93 Υπ. Οικ.).

Οι συντ; ζεστές της ειδικής εισφοράς (από 1.12.97 Εγκ. 1128625/11.12.97) είναι:

α) 3% για τα προϊόντα φυτικής προέλευσης.

β) 0,5% για τα προϊόντα ζωικής.

Τα ανωτέρω ποσοστά μπορεί να αναπροσαρμόζονται για όλα τα παραπάνω προϊόντα ή για μια κατηγορία προϊόντων ή για ένα μόνο είδος προϊόντων με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Γεωργίας. Με όμοια απόφαση, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Δ.Σ. του ΕΛ.Γ.Α. και σύμφωνα με πόρισμα αναλογιστικής μελέτης που θα εκπονείται προς το σκοπό αυτόν, ορίζονται τα κατώτερα και ανώτερα όρια διακύμανσης του ύψους της εισφοράς, κατά περιοχές και ασφαλιστικό αντικείμενο, με κύριο κριτήριο τη βελτίωση του βαθμού της ανταποδοτικότητας σε ζώνες συχνών ζημιών ορισμένων περιοχών και προϊόντων στη χώρα.

4. α) Η αξία των αγροτικών προϊόντων και υποπροϊόντων, επί της οποίας επιβάλλεται η ειδική ασφαλιστική εισφορά, υπολογίζεται με βάση:

αα) Την τιμή της χονδρικής πώλησης αυτών, όταν πρόκειται για τα αυτούσια αγροτικά προϊόντα και υποπροϊόντα, που πωλούνται χονδρικά στην ημεδαπή από τους παραγωγούς ή εξάγονται απευθείας από αυτούς στην αλλοδαπή.

ββ) Την τιμή της πώλησης αυτών, όταν πρόκειται για τα αυτούσια αγροτικά προϊόντα και υποπροϊόντα, που πωλούνται χονδρικά ή λιανικά ή χονδρικά και λιανικά στην ημεδαπή από τρίτους, με προμήθεια για λογαριασμό των παραγωγών ή εξάγονται από αυτούς στην αλλοδαπή, επίσης για λογαριασμό των παραγωγών, αφού αφαιρεθούν από τη συνολική αξία η προμήθεια ή η αμοιβή του τρίτου και οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από αυτόν για λογαριασμό του παραγωγού.

γγ) Τη μέση τιμή της χονδρικής πώλησης : (1) των σε φυσική κατάσταση αγροτικών προϊόντων και υποπροϊόντων κατά το χρόνο της συγκομιδής τους στον τόπο της παραγωγής προκειμένου :

ι) Για τα μετά προηγούμενη βιομηχανική ή βιοτεχνική επεξεργασία αγροτικά προϊόντα και υποπροϊόντα, που πωλούνται χονδρικά στην ημεδαπή από τους παραγωγούς ή εξάγονται απευθείας από αυτούς στην αλλοδαπή.

ii) Για τα μετά προηγούμενη βιομηχανική ή βιοτεχνική επεξεργασία αγροτικά προϊόντα και υποπροϊόντα, που πωλούνται χονδρικά ή λιανικά ή χονδρικά και λιανικά στην ημεδαπή ή εξάγονται στην αλλοδαπή από τρίτους με προμήθεια για λογαριασμό των παραγωγών, αφαιρουμένων από την αξία της προμήθειας ή της αμοιβής του τρίτου και των δαπανών, που πραγματοποιήθηκαν από αυτόν για λογαριασμό του παραγωγού.

6.3.4 Ποιοι βαρύνονται από την ειδική ασφαλιστική εισφορά.

α. Βαρύνεται ο πωλητής παραγωγός.

Ως παραγωγοί θεωρούνται και οι δασικοί ή αλιευτικοί συνεταιρισμοί που πωλούν την παραγωγή των εκτάσεων που έχουν ενοικιάσει από το Δημόσιο ή τις Κοινότητες.

β. Οι εκμεταλλευτές αλωνιστικών συγκροτημάτων, ελαιοτριβείων, εκκοκιστήρια κλπ. για την σε είδος αμοιβή τους από τα σχετικά δικαιώματα.

6.3.5 Υπόχρεοι απόδοσης ειδικής εισφοράς και χρόνος απόδοσης της.

Υποχρεωμένοι να αποδώσουν στο Δημόσιο την ειδική εισφορά είναι εκείνοι που έχουν υποχρέωση να εκδώσουν το φορολογικό στοιχείο του Κ.Β.Σ. Ο τρόπος διακανονισμού (μετρητοίς ή επί πιστώσει) δεν επηρεάζει την υποχρέωση.

Η εισφορά παρακρατείται κατά τον χρόνο έκδοσης του παραστατικού. Στις περιπτώσεις του το παραστατικό της πώλησης το εκδίδει ο ίδιος ο παραγωγός την υποχρέωση απόδοσης της εισφοράς την έχει ο ίδιος.

Στις περιπτώσεις που οι πωλήσεις γίνονται από τρίτους για λογαριασμό των παραγωγών, η παρακράτηση της ειδικής εισφοράς από τον παραγωγό γίνεται κατά τον χρόνο έκδοσης της εκκαθάρισης και αναγράφεται πάνω στην εκδιδόμενη εκκαθάριση. Στην περίπτωση που οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις στέλνουν τα προϊόντα των μελών τους (παραγωγών) σε τρίτο προς πώληση, τότε υπόχρεος για παρακράτηση και απόδοση της εισφοράς υπέρ ΕΛ. - ΓΑ είναι ο τρίτος που διενεργεί την πώληση και υποχρεούται σε έκδοση των σχετικών εκκαθαρίσεων. Έτσι, κατά την έκδοση από τις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις των εκκαθαρίσεων κατά παραγωγό, δεν υπάρχει υποχρέωση εκ νέου απόδοσης στο Δημόσιο της εισφοράς ΕΛ. - ΓΑ., διότι αυτή αποδόθηκε όπως αναφέρθηκε πιο πάνω από τον τρίτο. Στις εκκαθαρίσεις όμως αυτές πρέπει να αναγράφεται ότι "την εισφορά

υπέρ ΕΛ. - ΓΑ. παρακράτησε ο τρίτος που διενήργησε την πώληση (Εγκ. Υπ. Οικ. 1048172/93).

Η ειδική εισφορά υπέρ του ΕΛ.ΓΑ. αποδίδεται στη Δ.Ο.Υ. μέχρι και την 20ην ημέρα των μηνών Μαΐου, Αυγούστου, Νοεμβρίου και Φεβρουαρίου κάθε έτους που περιλαμβάνει τα εντός του αμέσως προηγούμενου τριμήνου οφειλόμενα ποσά εισφοράς (π.χ. για το α' τρίμηνο που περιλαμβάνει το διάστημα από 1.1. - 31.3 η εισφορά του ΕΛ.ΓΑ. καταβάλλεται μέχρι και τις 20.5 κ.ο.κ.) (Εγκ. Υπ. Οικ. 10433624/ πολ. 1097/12.5.92, άρθρο 39 παρ. 10 Κ.Β.Σ.).

6.3.6 Παράδειγμα είσπραξης απόδοσης ειδικής εισφοράς και λογιστικές εγγραφές.

Παράδειγμα είσπραξης και απόδοσης της ειδικής εισφοράς ΕΛ.ΓΑ.

Η εταιρία "Δάλας & Σία" Ο.Ε. που ανήκει στην Γ Δ.Ο.Υ. Θεσ/νίκης ασχολείται με την εμπορία κρεάτων. Κατά το α' τρίμηνο του 2004 αγόρασε από Έλληνες κτηνοτρόφους κρέατα για πώληση με τιμολόγια αγοράς που απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα:

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΡΕΑΤΩΝ ΑΠΟ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΥΣ
ΠΑΡΑΓΩΓΟΥΣ**

Είδος στοιχείου	Αύξων αριθμός τιμολογίου	Αξία τιμολογίου	Εισφορά 0,5% ΕΛ. Γ.Α.	Καθαρό πληρωτέο ποσό
Τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων	17	20.000	100	19.900
Τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων	18	50.000	250	49.750
Τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων	19	30.000	150	29.850
Σύνολο	43	100.000	500	99.500

Η εταιρία αυτή είχε αγοράσει πριν 8 μήνες και 10 μοσχάρια για πάχυνση αντί 30.000 ευρώ με τιμολόγιο αγοράς και είχε αποδοθεί η εισφορά ΕΛ.Γ.Σ. κανονικά. Τα μοσχάρια αυτά πωλήθηκαν μέσα στο α' τρίμηνο του 2004 με τα τιμολόγια πώλησης - δελτία αποστολής Νο 118 και Νο 135 αντί της συνολικής αξίας των 50.000 ευρώ πλέον Φ.Π.Α. 8% 4.000 ευρώ σύνολο 54.000 ευρώ. Δηλαδή, υπάρχει διαφορά αξίας για την οποία δεν αποδόθηκε ΕΛ.Γ.Α. 20.000 ευρώ ($50.000 - 30.000 = 20.000$ ευρώ).

Ζητείται: α) Να υπολογιστεί η εισφορά ΕΛ.Γ.Α. που πρέπει να αποδοθεί μέχρι 20.5.04 και να συμπληρωθεί η σχετική δήλωση ΕΛ.Γ.Α.
β) Να γίνουν οι σχετικές λογιστικές εγγραφές.

Λύση

α) Με βάση τα παραπάνω δεδομένα συμπληρώνεται η δήλωση ΕΛ.Γ.Α. στη σελίδα 313 και όπως φαίνεται και από τη δήλωση αυτή, θα

πρέπει να αποδοθεί στη Δ.Ο.Υ. ως εισφορά ΕΛ.ΓΑ. το ποσό των 600 ευρώ.

1. Όταν η επιχείρηση αγοράζει αγροτικά προϊόντα από αγρότες, εκδίδει θεωρημένο τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων. Πάνω στην αξία αγοράς δεν προσθέτει Φ.Π.Α. Υπολογίζει όμως την εισφορά του ΕΛ.ΓΑ. την οποία αφαιρεί από την αξία αγοράς που απεικονίζεται στο τιμολόγιο και το υπόλοιπο ποσό καταβάλλει στον αγρότη. Η αφαίρεση αυτή απεικονίζεται πάνω στο τιμολόγιο. Π.χ. για το τιμολόγιο Νο 17 που απεικονίζεται στην πρώτη σειρά του πίνακα της σελίδας 312, αν υποθέσουμε ότι με το τιμολόγιο αυτό (φυσικά και με το αντίστοιχο δελτίο αποστολής) αγοράστηκαν 50 αρνιά που έχουν συνολικά 1.000 κιλά και η τιμή αγοράς ανά κιλό είναι 20 ευρώ, τότε πάνω στο τιμολόγιο αγοράς αγροτικών προϊόντων γράφονται τα εξής ποσά:

Είδος	τεμ.	κιλά	τιμή	αξία
Αρνιά γάλακτος - Εισφορά ΕΛ.ΓΑ.	50 0,5%	1.000	20	20.000 -100
Καθαρό πληρωτέο ποσό				19.900

2. Με βάση τα παραπάνω ποσά του τιμολογίου Νο 17, αν υποθέσουμε ότι η αγορά έγινε "τοις μετρητοίς", στο ημερολόγιο ταμείου γίνεται η εξής εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΑΜΕΙΟΥ	ΧΡΕΩΣΗ	ΠΙΣΤΩΣΗ
20 ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ		
20.01.00.000 Αγορές αγροτικών προϊόντων		
απαλλασσόμενες από το Φ.Π.Α. 20.000		
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00.00.000 Ταμείο επιχείρησης		19.900
54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ		
54.06.00.000 Εισφορά ΕΛ.ΓΑ.		100

Τιμ. Νο 17

Ίδια με την παραπάνω εγγραφή γίνεται και για τα άλλα τιμολόγια αγοράς του πίνακα της σελίδας 312, με τη διαφορά μόνο, ότι, σε περίπτωση που η αγορά-γίνεται "επί πιστώσει" πιστώνεται ο λογ/σμός 50 "Προμηθευτές" αντί του λογ/σμού 38 "Χρηματικά διαθέσιμα" και με πίστωση του λογ. 54.06.00.000 με το ποσό 500 ευρώ.

3. Μετά τη λήξη του τριμήνου και μέχρι τις 20 του μεθεπόμενου μήνα, δηλαδή στο συγκεκριμένο παράδειγμα μας μέχρι 20.5.04 υποβάλλεται στη Δ.Ο.Υ. η σχετική δήλωση της σελίδας και καταβάλλεται η εισφορά του ΕΛ.ΓΑ. που είναι συνολικά 600 ευρώ. Με βάση το ποσό αυτό και στο ημερολόγιο ταμείου γίνεται η εξής εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 20.5.04 ΤΑΜΕΙΟΥ	ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΣΗ
54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ	
54.06.00.000 Εισφορά ΕΛ.ΓΑ.	600
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
38.00.00.000 Ταμείο επιχείρησης	600
Καταβολή ΕΛ.ΓΑ. α' τριμήνου 2004	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο

ΟΙ Ασφαλιστικές Καλύψεις ΤΟΥ ΕΛΓΑ

7.1 Ζημιές που καλύπτονται ασφαλιστικά.

1. Καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται μόνο οι άμεσες ζημιές, που αποδεδειγμένα προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια που προσδιορίζονται στο προηγούμενο άρθρο, στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου που συνέβηκε το ζημιογόνο αίτιο.

2. Οι ζημιές που προκαλούνται στο φυτικό κεφάλαιο ή που επιδρούν μειωτικά στην παραγωγή των επόμενων καλλιεργητικών περιόδων, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά.

3. Επίσης δεν καλύπτονται οι ζημιές που δευτερογενώς οφείλονται στα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια καθώς και οι ζημιές που προξενούνται από άλλα εκτός από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια ανεξάρτητα αν αυτά προηγούνται, ακολουθούν ή συμβαίνουν ταυτόχρονα με τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια .

4. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων των παραπάνω παραγράφων 1 και 3, καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται οι ζημιές που προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια στην παραγωγή των υπό κάλυψη καλλιεργειών, εξ' αιτίας της μερικής ή ολικής καταστροφής των υλικών κατασκευής των θερμοκηπίων, εφόσον η αντιμετώπιση ή ο περιορισμός τους είναι πέρα από τις δυνατότητες του ασφαλισμένου.

7.2 Φυσικοί κίνδυνοι που καλύπτει ο ΕΛΓΑ.

1. Στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. υπάγονται οι ακόλουθοι καταστροφικοί φυσικοί κίνδυνοι που μπορεί να προκαλέσουν φυσικές σε έκταση και ένταση καταστροφές:

- α) Η πλημμύρα,
- β) Η ανεμοθύελλα.
- γ) Ο παγετός και το υπερβολικό ψύχος
- δ) Το χιόνι.
- ε) Το χαλάζι.
- στ) Οι υψηλές θερμοκρασίες και η ηλιακή ακτινοβολία
- ζ) Οι υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις.
- η) Η ξηρασία.
- θ) Οι επιφυτείες και οι καταστροφικού χαρακτήρα εντομολογικές και φυτοπαθολογικές προσβολές των καλλιεργειών.
- ι) Οι νόσοι επιζωοτικής μορφής.
- ια) Ο κεραυνός, ως αιτία πυρκαγιάς.
- ιβ) Ο σεισμός.
- ιγ) Οι κίνδυνοι από τη θάλασσα.

2. Στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α. υπάγονται επίσης και οι κίνδυνοι που αφορούν στους παραδοσιακούς κλάδους της αιγοπροβατοτροφίας και της ελεύθερης βοσκής αγελαδοτροφίας και αναφέρονται στον κανονισμό ασφάλισης ζωικού κεφαλαίου του ΕΛ.Γ.Α. της 12ης Απριλίου 1995, που εγκρίθηκε με την 8890/12.4.1995 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (ΦΕΚ 321 Β').»

7.3 Ζημιές που δεν καλύπτονται ασφαλιστικά.

Εξαιρούνται από την ασφαλιστική κάλυψη:

1. Οι καλλιέργειες ειδών και ποικιλιών φυτών που αναπτύσσονται κατά παράβαση του Νόμου και Αποφάσεων του Υπουργείου Γεωργίας.

2. Τα είδη και ποικιλίες φυτών που καλλιεργούνται εκτός του οικολογικού τους περιβάλλοντος. Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ μπορεί να καθορίζονται για τα είδη και ποικιλίες φυτών, ζώνες καλλιέργειας και χρονικά όρια εντός των οποίων και μόνο παρέχεται από τον ΕΛΓΑ ασφαλιστική κάλυψη. Στην παραπάνω εξαίρεση, δεν υπόκεινται τα είδη και οι ποικιλίες φυτών που αναπτύσσονται σε ελεγχόμενο περιβάλλον .

3. Οι ζημιές από υπερβολικές ή άκαιρες βροχοπτώσεις για το χρονικό διάστημα από 1ης Δεκεμβρίου έως 15 Μαΐου, για όλες τις καλλιέργειες, εκτός από τις καλλιέργειες της κερασιάς και της μουσμουλιάς των οποίων η ασφαλιστική κάλυψη αρχίζει από την έναρξη της ωρίμανσης των καρπών τους . Εξαιρούνται επίσης από την ασφαλιστική κάλυψη οι ζημιές από τις βροχοπτώσεις που προκαλούν πλάγιασμα ή ποιοτική υποβάθμιση στα σιτηρά.

4. Οι ζημιές από πλημμύρα, για τις καλλιέργειες που καταλαμβάνουν εκτάσεις μέσα στην περίμετρο της ανώτατης στάθμης των φυσικών ή τεχνητών ρευμάτων ή άλλου όγκου γλυκού νερού, οι οποίες αποκαλύπτονται κατά τις διακυμάνσεις της στάθμης του νερού, καθώς και για τις καλλιέργειες που καταλαμβάνουν εκτάσεις οι οποίες σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας Νομοθεσίας χαρακτηρίζονται σαν " ζώνες έργων " .

5. Όλα γενικά τα σπορεία.

6. Όλα τα είδη δασικών δένδρων εκτός εκείνων που καλλιεργούνται σε ανθοκομικές εκμεταλλεύσεις και φυτώρια.

7. Καλλιέργειες που έχουν εγκαταλειφθεί καθώς και δένδρα ή φυτά που η καλλιέργεια τους δεν έχει τον χαρακτήρα συστηματικής εκμετάλλευσης .

8.α. Όλες οι καλλιέργειες εκτός των δενδρωδών, θαμνοειδών και των γλαστρικών και όλες οι συγκαλλιέργειες πλην των συγκαλλιεργειών κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών, που κατά ανεξάρτητο αγροτεμάχιο καταλαμβάνουν κατ' είδος, έκταση μικρότερη από μισό (1/2) στρέμμα.

β. Οι συγκαλλιέργειες κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών που το άθροισμα της έκτασης των επιμέρους ειδών είναι μικρότερο από το μισό (1/2) στρέμμα κατά αυτοτελές αγροτεμάχιο . Σε συγκαλλιέργειες κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών με έκταση ίση ή μικρότερη του μισού στρέμματος, η ελάχιστη έκταση που καλύπτεται κατ' είδος, ορίζεται σε εκατό (100) τετραγωνικά μέτρα .

γ. Κατ' εξαίρεση, προκειμένου για καλλιέργειες υπό υψηλή κάλυψη κηπευτικών και ανθοκομικών φυτών, η ελάχιστη έκταση που καλύπτεται, ορίζεται σε διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα .

δ. Καλλιέργειες δένδρων ή θάμνων με αριθμό ομοειδών δένδρων μικρότερο των πέντε (5) και προκειμένου για την ελιά και την καρδιά των δύο (2) και το Μαστιχοφόρο Σχίνο των δέκα (10) κατ' αυτοτελές αγροτεμάχιο. Σε περιπτώσεις θαμνοειδών ή δενδρωδών καλλιεργειών που φυτεύονται κατά "φωλιές" ή "θέσεις", για την εφαρμογή της διάταξης αυτής λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των "φωλιών" ή των "θέσεων".

ε. Καλλιέργειες καλλωπιστικών δένδρων και θάμνων που ο αριθμός των ομοειδών φυτών είναι μικρότερος των εκατό (100) κατ' αυτοτελές αγροτεμάχιο .

στ. Οι καλλιέργειες γλαστρικών φυτών, που ο αριθμός των ομοειδών φυτών είναι μικρότερος από πεντακόσια (500) ανά παραγωγική μονάδα.

ζ. Καλλιέργειες φυτωρίων, που ο αριθμός των ομοειδών φυτών είναι μικρότερος από πεντακόσια (500) κατ' αυτοτελές αγροτεμάχιο .

9. Τα εισαγόμενα προς εμπορία ανθοκομικά φυτά, καλλωπιστικά δένδρα και θάμνοι

7.4 Είδη καλλιέργειας ασφάλισης και χρόνος κάλυψη τους.

Είδος καλλιέργειας	Έναρξη κάλυψης	Λήξη κάλυψης	Παρατηρήσεις
1. Βρώσιμα Δημητριακά Όρυζα	1 Μαΐου	31 Οκτωβρίου	
2. Κτηνοτροφικά φυτά ¹ α. Αραβόσιτος β. Σόργο - Νταρί γ. Μηδική δ. Μελλόστος ε. Τριφύλλια πολυετή στ. Τεχνητοί Λειμώνες ζ. Τεύλα Κτηνοτροφικά η. Σόγια	15 Απριλίου 15 Απριλίου	15 Νοεμβρίου 31 Οκτωβρίου	1. Για τα πολυετή κτηνοτροφικά φυτά (μηδική, πολυετή τριφύλλια κλπ) κατά το χρόνο εγκατάστασής τους (1ο έτος) δεν ισχύει ο περιορισμός της ημερομηνίας έναρξης της ασφαλιστικής κάλυψης
3. Βρώσιμα όσπρια Φασόλια ξηρά	15 Απριλίου	31 Οκτωβρίου	
4. Βιομηχανικά φυτά α. Αραχίς (αράκινο φυσάκι) β. Βαμβάκι ² γ. Ηλιάνθος δ. Καπνός ι. Καπνός τύπου VIRGINIA ιι. Όλες οι λοιπές ποικιλίες ε. Σακχαρότευτλα στ. Σήσιμος ζ. Σόργο (σκούπα)	15 Απριλίου 10 Απριλίου 15 Απριλίου 15 Απριλίου 15 Απριλίου 1 Μαΐου 15 Απριλίου 15 Απριλίου	15 Οκτωβρίου 20 Νοεμβρίου 30 Σεπτεμβρίου 31 Οκτωβρίου 30 Σεπτεμβρίου 15 Δεκεμβρίου 31 Οκτωβρίου 31 Οκτωβρίου	2. Με απόφαση του Διακέρη του ΕΛ. Γ.Α., που θα εκδίδεται μέχρι το μήνα Μάρτιο και θα ισχύει για το επόμενο ή τα επόμενα χρόνια, μπορεί να καθορίζεται για την καλλιέργεια του βαμβακιού, κατά τοπικές περιοχές, συγκεκριμένη κάθε φορά ημερομηνία λήξης της ασφαλιστικής κάλυψης.
5. Αρωματικά φυτά ³	15 Απριλίου	31 Οκτωβρίου	3. Για τα πολυετή αρωματικά φυτά κατά το χρόνο της εγκατάστασής τους (1ο έτος) δεν ισχύει ο περιορισμός της ημερομηνίας έναρξης της ασφαλιστικής κάλυψης.
6. Γεώμηλα οθινοποριανά		31 Δεκεμβρίου	

Είδος καλλιέργειας	Έναρξη κάλυψης	Λήξη κάλυψης	Παρατηρήσεις
7. Πεπονοειδή⁴ Υπαίθριες ή υπό κάλυψη καλλιέργειες	1 Απριλίου	10 Οκτωβρίου	4. Εξαιρούνται οι υπό κάλυψη καλλιέργειες πεπονοειδών των περιοχών της Κρήτης, Δωδεκανήσου, Κυκλάδων και των παραλίων της Νοτίου Πελοποννήσου όπου ευδόκιμα ασκείται η καλλιέργεια των ειδών αυτών και για τις οποίες δεν ισχύουν χρονικά όρια ασφαλιστικής κάλυψης. Με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ που θα εκδίδονται μέχρι το μήνα Οκτώβριο και θα ισχύουν για το επόμενο ή επόμενα χρόνια μπορεί να καθορίζονται οι τοπικές περιοχές όπου ασκείται ευδόκιμα η καλλιέργεια πεπονοειδών στις παραπάνω περιοχές.
8. Φράουλες⁵ α. υπαίθριες β. υπό κάλυψη	1 Απριλίου 15 Μαρτίου	30 Ιουνίου 30 Ιουνίου	5. Εξαιρούνται οι περιοχές Κρήτης, Δωδεκανήσου και Κυκλάδων για τις οποίες δεν ισχύουν χρονικά όρια κάλυψης.
9. Κητενικά Για τα παρακάτω είδη κητενικών διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις χρόνου έναρξης και λήξης της ασφαλιστικής κάλυψης α. Αγγούρια β. Κολοκύθια (γενικώς) γ. Μελιτζάνες δ. Μπάμιες ε. Πιπεριές στ. Τομάτες ζ. Φασολάκια			

Είδος καλλιέργειας	Έναρξη κάλυψης	Λήξη κάλυψης	Παρατηρήσεις
I. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ Υπαίθρια κηπευτικά όλων των περιοχών της Χώρας ειπός των αναφερομένων στις περιπτώσεις III και IV.	1 Απριλίου	31 Οκτωβρίου	
II. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ⁶ Υπό κάλυψη κηπευτικά όλων των περιοχών της Χώρας ειπός των αναφερομένων στις περιπτώσεις III και IV.	15 Μαρτίου	30 Νοεμβρίου	
III. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ⁶ Υπαίθρια και υπό κάλυψη κηπευτικά των περιοχών των Νομών Ηλείας, Λακωνίας, Μεσσηνίας, Χίου, Σάμου, των επαρχιών Ερμιονίδας (Ν. Αργολίδας), Τροιζηνίας (Ν. Αττικής), Κυνοσσίας (Ν. Αχαΐδας) και των παραλίων και Νήσων Ιονίου όπου ασκείται ευδόκιμα δίμηνη καλλιέργεια των ανωτέρω κηπευτικών.	15 Μαρτίου	31 Δεκεμβρίου	⁶ Διευκρινίζεται ότι δεν περιλαμβάνονται οι καλλιέργειες των ανωτέρω κηπευτικών άφθιμης φύτευσης για τη συγκεκριμένη περιόδου παραγωγής.
IV. ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ⁷ Υπαίθρια και υπό κάλυψη κηπευτικά των περιοχών της Νήσου Κρήτης, των Νομών Δωδεκανήσου και Κυκλάδων, της επαρχίας Κοθήριων (Ν. Αττικής) και των παραλίων της Νοτίου Πελοποννήσου όπου ασκείται ευδόκιμα πρότυπη και άφθιμη καλλιέργεια των ανωτέρω κηπευτικών.	Όλη τη διάρκεια του χρόνου		7. Για τις περιπτώσεις III και IV, με αποφάσεις του Διοικητή του ΕΛΓΑ που θα εκδίδονται μέχρι το μήνα Οκτώβριο και θα ισχύουν για το επόμενο ή επόμενα χρόνια, μπορεί να καθορίζονται οι κοπικές περιοχές όπου ασκείται ευδόκιμα πρότυπη ή άφθιμη καλλιέργεια των παραπάνω κηπευτικών.

7.5 Ποσοστό ζημιάς που δεν καλύπτεται ασφαλιστικά.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 9 του Κανονισμού αυτού, σε περίπτωση που γίνονται ζημιές στη φυτική παραγωγή από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια του άρθρου 1 του Κανονισμού αυτού σε ποσοστό μέχρι και του είκοσι στα εκατό (20%) της συνολικής παραγωγής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, κατ' είδος και ποικιλία καλλιέργειας, δεν καλύπτεται ασφαλιστικά (δεν αποζημιώνεται). Αν η ζημιά είναι μεγαλύτερη από 20%, καταβάλλεται αποζημίωση η οποία υπολογίζεται με βάση το στρογγυλοποιημένο σε ακέραιες μονάδες ποσοστό ζημιάς επί της συνολικής παραγωγής, σύμφωνα με τα επόμενα άρθρα 7, 8 και 10. Τα δεκαδικά ψηφία του αριθμού ο οποίος προσδιορίζει το ποσοστό ζημιάς της συνολικής παραγωγής, στρογγυλοποιούνται στην αμέσως ανώτερη ακέραια μονάδα, όταν είναι από 0,50 και πάνω, παραλείπονται δε όταν είναι κάτω από 0,50

7.6 Ποσοστό κάλυψης ζημιές

Με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 9 και 11 του Κανονισμού αυτού, σε περίπτωση που γίνονται ζημιές από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια στην φυτική παραγωγή σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20%, ο ΕΛΓΑ καταβάλλει αποζημίωση ίση προς το ποσοστό 88 %, του πάνω από το 15 % ποσοστού ζημιάς . Κατ' εξαίρεση για τις ζημιές από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια στη φυτική παραγωγή μη προωθούμενων ή αποθαρρυνόμενων καλλιεργειών το ποσοστό 88 % μειώνεται σταδιακά και ισόποσα εντός μίας πενταετίας από 88 % σε 48 %

7) ΕΠΙΤΕΛΕΣ ΔΕΛΤΙΑ ΠΡΟΒΛΗΤΟ ΕΠΙ ΣΥΝΕΛΕΣΙΑ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
 Το αποτέλεσμα των ζημιών θα πρέπει να προξενεί σημαντικές απώλειες στο προσδοκώμενο εισόδημα, απώλειες που ξεπερνούν το 20% στις μειονεκτικές περιοχές και το 30% στις υπόλοιπες και αναλυτικά:

είδη ενίσχυσης ανά δραστηριότητα	επίπεδο απώλειας	ποσοστό ενίσχυσης
ΦΥΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		
ενίσχυση ανασύστασης	30%	100
συμπληρωματική ενίσχυση	30%	100
ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		
ενίσχυση απώλειας εισοδήματος, ανά είδος	20% στις μειονεκτικές 30% λοιπές	50
ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ		
ενίσχυση επί της ακαθάριστης αξίας προϊόντος ζωικής παραγωγής (πχ. γάλα, μέλι, κα)	20% στις μειονεκτικές 30% λοιπές	50
ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ		
ενίσχυση επί της αξίας αντικατάστασης Ζ.Κ.	20% στις μειονεκτικές 30% λοιπές	80
ΠΑΓΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ (ΚΤΙΣΜΑΤΑ, ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ, ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ, ΔΙΚΤΥΑ ΑΡΔΕΥΣΗΣ, ΕΛΑΙΟΣΥΛΛΟΓΗΣ, κλη)		
ενίσχυση σε σχέση με τη δαπάνη ανακατασκευής	>10%	70
ΑΠΟΘΗΚΕΥΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ		
ενίσχυση απώλειας εισοδήματος αποθηκευμένων προϊόντων εξ αγοράς και εξ ίδιας παραγωγής	20% στις μειονεκτικές 30% λοιπές	60
ΑΛΙΕΙΑ - ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		
ενίσχυση επί της ακαθάριστης αξίας παραγωγής	20% στις μειονεκτικές 30% λοιπές	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο

ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

8.1 Ανταποκριτές ΕΛΓΑ.

Αρμόδιοι σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα για τη διεξαγωγή όλης της Υπηρεσίας που αφορά την ασφάλιση της φυτικής παραγωγής εκτός από αυτή που έχει ανατεθεί σ' άλλα Όργανα είναι οι Ανταποκριτές του ΕΛ.Γ.Α. που ορίζονται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. Οι Ανταποκριτές ασκούν τα καθήκοντα τους σύμφωνα με όσα καθορίζονται από τον Κανονισμό αυτό και τις σχετικές οδηγίες και εντολές της Διοίκησης του ΕΛ.ΓΑ

8.2 Δήλωση καλλιέργειας.

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.ΓΑ., μπορεί να επιβάλλεται στους ασφαλισμένους υποχρέωση υποβολής στον ΕΛ.ΓΑ. "δήλωση καλλιέργειας", σε χρόνο που καθορίζεται με την ίδια απόφαση για όλα ή για ορισμένα είδη καλλιεργειών. Η δήλωση καλλιέργειας συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, ο τύπος και οι ενδείξεις του οποίου εγκρίνονται από τον Διοικητή του ΕΛ.ΓΑ. Για επίσπορες ή όψιμες καλλιέργειες μπορεί να προβλέπεται η υποβολή συμπληρωματικής δήλωσης καλλιέργειας. Η δήλωση καλλιέργειας υποβάλλεται στον Ανταποκριτή του ΕΛ.ΓΑ. του Δήμου ή της Κοινότητας στην αγροτική περιοχή της οποίας βρίσκονται οι καλλιέργειες. Οι Ανταποκριτές, αφού παραλάβουν τη δήλωση καλλιέργειας, την καταχωρίζουν την ίδια ημέρα

σε ειδικό πρωτόκολλο του ΕΛΓΑ και δίνουν στον ασφαλισμένο απόδειξη, στην οποία αναγράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου και η ημερομηνία κατάθεσης. Οι δηλώσεις καλλιέργειας μετά τη συγκέντρωσή τους ή υποβάλλονται στον ΕΛ.Γ.Α. (Κεντρική ή Περιφερειακή Υπηρεσία) ή φυλάσσονται από τους Ανταποκριτές σε χωριστό φάκελο, ανάλογα με τις διαταγές που εκδίδονται από τον ΕΛΓΑ και είναι στην διάθεση των αρμοδίων Περιφερειακών και Κεντρικών Οργάνων. Η μη υποβολή δήλωσης καλλιέργειας ή υποβολή δήλωσης με ανακρίβειες εκτός από τις συνέπειες που προβλέπονται από άλλες διατάξεις, μπορεί να έχει και τις παρακάτω συνέπειες:

1. Τη στέρηση του δικαιώματος αποζημίωσης ή τη μείωση του ποσού της αποζημίωσης εάν δεν υποβληθεί δήλωση καλλιέργειας ή υποβληθεί με ανακρίβειες σχετικά με το χρόνο σποράς, φύτευσης και μεταφύτευσης.

2. Τη μείωση μέχρι 50% της αποζημίωσης που δικαιούται ο ασφαλισμένος αν η έκταση του καλλιεργούμενου αγροτεμαχίου ή ο αριθμός των καρποφόρων δέντρων ή ο αριθμός των καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών είναι κατά τη δήλωση μεγαλύτερος του πραγματικού. Η σύμφωνα με τα παραπάνω στέρηση ή μείωση του ποσού της αποζημίωσης αποφασίζονται από το Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή από άλλο Όργανο που έχει εξουσιοδοτηθεί από αυτόν, κατά την ελεύθερη και αδέσμευτη κρίση του

8.3 Αναγγελία ζημιάς

1. Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α. μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες από τότε που έγινε η ζημιά στις καλλιέργειες από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο αίτιο, είναι υποχρεωμένος ν' αναγγείλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΛΓΑ που έχει ορισθεί, τη χρονολογία, την ώρα, το είδος και τις εκτάσεις που ζημιώθηκαν κατά τοποθεσίες και καλλιέργειες.

2. Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α., για να υποβάλλει σύμφωνα με τα παραπάνω την αναγγελία, συγκεντρώνει πληροφορίες από αρμόδιες Υπηρεσίες ή αρμόδια γι' αυτό πρόσωπα, όπως π.χ. μετεωρολογικούς σταθμούς, γεωπονικές υπηρεσίες, Δημάρχους, Προέδρους Κοινοτήτων, Γεωργικούς Συνεταιρισμούς, αγροτικούς συλλόγους, όργανα αγροφυλακής κ.λ.π

8.4 Δήλωση ζημιάς

1. Ο ασφαλισμένος που οι καλλιέργειες του ζημιώθηκαν από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο αίτιο, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 20 % της συνολικής παραγωγής που περίμενε να συγκομίσει από κάθε αγροτεμάχιο κατ' είδος καλλιέργειας και ποικιλία που ζημιώθηκε, έχει υποχρέωση μέσα σε 12 ημέρες από την επομένη της ημερομηνίας που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο, να υποβάλλει ο ίδιος ή με τρίτο πρόσωπο δήλωση της ζημιάς που προξενήθηκε στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. του Δήμου ή της Κοινότητας στην αγροτική περιοχή όπου βρίσκονται τα αγροτεμάχια που έπαθαν τη ζημιά από το καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιογόνο αίτιο . Αν η τελευταία ημέρα της προθεσμίας των 12 ημερών είναι Κυριακή ή άλλη εξαιρεσιμη ημέρα, τότε η προθεσμία λήγει την

επόμενη εργάσιμη ημέρα. Η δήλωση ζημιάς που υποβάλλεται μετά την περίοδο της προθεσμίας των 12 ημερών, δε λαμβάνεται υπόψη. Μετά από κάθε καινούργια ζημιά που γίνεται από καλυπτόμενο ασφαλιστικά ζημιόγONO αίτιο, ο ασφαλισμένος έχει υποχρέωση να υποβάλει νέα δήλωση ανεξάρτητα από το ύψος της νέας ζημιάς, εφόσον πριν από το νέο ζημιόγONO γεγονός είχε γίνει η εκτίμηση της προηγούμενης ζημιάς . Στην περίπτωση που δεν έχει γίνει η εκτίμηση της προηγούμενης ζημιάς, ο ασφαλισμένος δεν έχει υποχρέωση να υποβάλει νέα δήλωση, αλλά οφείλει να ενημερώσει σχετικά τον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. προκειμένου να γίνει αναγγελία της ζημιάς για το νέο ζημιόγONO αίτιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 15 . Κατ' εξαίρεση σε περίπτωση υποβολής δήλωσης ζημιάς μετά την περίοδο της προθεσμίας των 12 ημερών και η οποία υποβάλλεται το αργότερο εντός μηνός από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων ζημιάς, μπορεί να γίνει δεκτή, μόνο εφόσον για την καθυστέρηση υποβολής της συνέτρεξαν λόγοι ανωτέρας βίας, οι οποίοι αποδεικνύονται με επίσημα στοιχεία . Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που διαπιστώνονται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του ΕΛ.Γ.Α. ζημιές, οι οποίες προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιόγONA αίτια και δεν έγιναν αντικειμενικά έγκαιρα αντιληπτές, είναι δυνατό να υποβληθούν δηλώσεις ζημιάς και μετά την περίοδο της προθεσμίας των 12 ημερών, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Ασφάλισης Φυτικού Τομέα και σχετικής απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛΓΑ, το οποίο καθορίζει και όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες για την υποβολή των δηλώσεων αυτών. Δήλωση ζημιάς που υποβάλλεται στον Ανταποκριτή του ΕΛ.Γ.Α. Δήμου ή Κοινότητας για αγροτεμάχιο που βρίσκεται σε αγροτική περιοχή άλλου Δήμου ή Κοινότητας δε δημιουργεί υποχρέωση στον Οργανισμό για διενέργεια εκτίμησης της ζημιάς, ούτε θεμελιώνει δικαίωμα αποζημίωσης για τον ασφαλισμένο που το δήλωσε . Σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για

αγροτεμάχιο που βρίσκεται στα όρια της αγροτικής περιοχής όμορου Δήμου ή Κοινότητας, μπορεί να γίνεται παραδεκτή και να ερευνάται στην ουσία δήλωση ζημιάς εφόσον αντικειμενικά κρίνεται ότι υπάρχει για την περιοχή αυτή αμφισβήτηση ή άγνοια στα όρια των όμορων Δήμων ή Κοινοτήτων . Στην περίπτωση αυτή ο ασφαλισμένος καλείται από τον εκτιμητή με ανακοίνωση, να υποβάλει στον Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ το αργότερο εντός δύο (2) ημερών, υπεύθυνη δήλωση του Νόμου 1599/86 στην οποία να δηλώνεται ότι δεν έχει υποβληθεί δήλωση ζημιάς από τον ίδιο ή τρίτο πρόσωπο για το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο σε άλλο όμορο Δήμο ή Κοινότητα και ότι από την επόμενη καλλιεργητική περίοδο θα υποβάλει δήλωση ζημιάς στο Δήμο ή Κοινότητα που ανήκει το αγροτεμάχιο . Εφόσον ο ασφαλισμένος , αν και έχει κληθεί δεν προσήλθε να υποβάλει την υπεύθυνη δήλωση που αναφέρεται παραπάνω, συντάσσεται σχετικό πρακτικό που υπογράφεται από τον εκτιμητή και τον Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ και ο ασφαλισμένος αποκλείεται από το δικαίωμα αποζημίωσης για το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο .

2. Η δήλωση ζημιάς συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, ο τύπος και οι ενδείξεις του οποίου εγκρίνονται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. και στην οποία οπωσδήποτε πρέπει ν' αναγράφεται το ονοματεπώνυμο του καλλιεργητή, οι αριθμοί του δελτίου ταυτότητας, του φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ) και του Μητρώου Αγροτών, η διεύθυνση κατοικίας, η τοποθεσία του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, το είδος και η ποικιλία της καλλιέργειας, ο αριθμός των στρεμμάτων ή ο αριθμός των δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών, η παραγωγή που αναμενόταν κατά στρέμμα ή δένδρο κλπ, η παραγωγή που είχε συγκομισθεί πριν από τη ζημιά και κάθε άλλο στοιχείο που κρίνεται αναγκαίο από την Υπηρεσία.

3. Ο Ανταποκριτής του ΕΛ.Γ.Α., αφού παραλάβει τη δήλωση ζημιάς, την καταχωρίζει στο ειδικό πρωτόκολλο του ΕΛΓΑ και παραδίδει

στον ασφαλισμένο αντίγραφο, στο οποίο αναγράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου, τα τέλη εκτίμησης που καταβλήθηκαν και η χρονολογία παραλαβής της δήλωσης .

4. Ο Ανταποκριτής συσχετίζει τις δηλώσεις ζημιάς με τη δήλωση καλλιέργειας του άρθρου 14, εφόσον προβλέπεται η υποβολή τέτοιας δήλωσης και συντάσσει και υποβάλλει στον ΕΛ.ΓΑ. συνοπτικό σημείωμα των δηλώσεων που έχουν υποβληθεί σε ειδικό έντυπο, του οποίου ο τύπος και οι ενδείξεις εγκρίνονται από το Διοικητή του ΕΛ.ΓΑ., μαζί με το αποδεικτικό αποστολής των τελών που εισπράχθηκαν, για λογαριασμό του ΕΛ.ΓΑ. Τα πρωτότυπα των δηλώσεων ζημιάς που υποβλήθηκαν μαζί με τα απαραίτητα αντίγραφά τους ο Ανταποκριτής θέτει στη διάθεση του οργάνου που έχει οριστεί από τον ΕΛ.ΓΑ. για τη διενέργεια των εκτιμήσεων.

5. Η δήλωση ζημιάς δεν υποχρεώνει τον Οργανισμό στη διενέργεια εκτίμησης αν ο ασφαλισμένος δεν καταβάλλει και εμπρόθεσμα μέσα σε 12 ημέρες, όπως αναφέρεται παραπάνω, στον Ανταποκριτή το αντίστοιχο τέλος εκτίμησης . Με απόφαση του Δ.Σ . του ΕΛ.Γ.Α., που εκδίδεται μέχρι το μήνα Οκτώβριο, καθορίζεται το ύψος των τελών εκτίμησης που θα ισχύουν για το επόμενο ή τα επόμενα χρόνια. Στην περίπτωση που προξενηθεί νέα ζημιά από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια στην ίδια καλλιέργεια κατά τη διάρκεια της ίδιας καλλιεργητικής περιόδου, δεν καταβάλλεται νέο τέλος εκτίμησης αν μέχρι τη νέα ζημιά δεν έχει διενεργηθεί εκτίμηση της προγενέστερης ζημιάς, ενώ αντίθετα καταβάλλεται νέο τέλος αν έχει διενεργηθεί η εκτίμηση της προγενέστερης ζημιάς. Τα τέλη εκτίμησης, όπως και τα συναφή τέλη στα οποία αναφέρεται η παράγραφος 2 του άρθρου 19 του Κανονισμού αυτού εισάγονται στον προϋπολογισμό του ΕΛ.Γ.Α σε ειδικό κεφάλαιο και άρθρο και διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών πραγματογνωμοσύνης των ζημιών. Τα τέλη εκτίμησης και

επανεκτίμησης επιστρέφονται στους ενδιαφερόμενους παραγωγούς, μετά από αίτησή τους, στις εξής περιπτώσεις :

α.. εκπρόθεσμης δήλωσης ζημιάς ή αίτησης επανεκτίμησης

β. ανάκλησης δήλωσης ζημιάς ή αίτησης επανεκτίμησης και γ. στην περίπτωση που δε διενεργήθηκε εκτίμηση επειδή η ζημιά δεν καλύπτεται ή εξαιρείται από την ασφαλιστική κάλυψη του ΕΛ.Γ.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού αυτού.

6. Αν κατά την εκτίμηση διαπιστωθεί ότι η έκταση του αγροτεμαχίου ή ο αριθμός των καρποφόρων δένδρων ή ο αριθμός των καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών του αγροτεμαχίου που δηλώθηκε, για τα οποία έχουν καταβληθεί τέλη εκτίμησης, είναι τουλάχιστον ίσος με τα $\frac{2}{3}$ του συνολικού αριθμού των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών, του αγροτεμαχίου που δηλώθηκε, διαφορά τελών οφείλεται εφόσον καταβληθεί από τον ΕΛΓΑ αποζημίωση για το αγροτεμάχιο που δηλώθηκε και παρακρατείται αυτή από την αποζημίωση που θα καταβληθεί . Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι ο αριθμός των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών, για τα οποία έχουν καταβληθεί τέλη, είναι μικρότερος των $\frac{2}{3}$ του συνολικού αριθμού των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών του αγροτεμαχίου που δηλώθηκε, μπορεί ο ΕΛ.Γ.Α., κατά την απόλυτη κρίση του ή να καταβάλλει αποζημίωση για ολόκληρη την έκταση ή τον αριθμό των δένδρων ή φυτών, σύμφωνα με τ' ανωτέρω, ή να αποζημιώσει με βάση τον αριθμό των στρεμμάτων ή καρποφόρων δένδρων ή καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών που δηλώθηκαν από τον ασφαλισμένο. Αν η έκταση σε στρέμματα του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε ή ο αριθμός των καρποφόρων δένδρων ή ο αριθμός των καλλωπιστικών ή γλαστρικών φυτών είναι κατά τη δήλωση μεγαλύτερος του πραγματικού και η ανακρίβεια υπερβαίνει τα 20%, μπορεί, με

απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή του οργάνου που έχει εξουσιοδοτηθεί γι' αυτό το σκοπό, να μειωθεί η αποζημίωση που δικαιούται ο ασφαλισμένος για το συγκεκριμένο αγροτεμάχιο μέχρι ποσοστού 50%. Οι ίδιες συνέπειες μπορεί να υπάρξουν στην περίπτωση που δε δηλώθηκε η συλλογείσα πριν τη ζημιά παραγωγή, ή αυτή που δηλώθηκε είναι μικρότερη της πραγματικής σε ποσοστό πάνω από 20%. Αν κατά την εκτίμηση διαπιστωθεί και στη συνέχεια βεβαιωθεί και από τον αρμόδιο Προϊστάμενο του Υποκαταστήματος ότι το ίδιο ή τα ίδια αγροτεμάχια έχουν δηλωθεί για την ίδια ημερομηνία ζημιάς περισσότερο από μια φορά στον ίδιο ή άλλο Δήμο ή Κοινότητα, ο ασφαλισμένος που έκανε την παραπάνω δήλωση στερείται την αντίστοιχη για τ' αγροτεμάχια αυτά αποζημίωση. Για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις είναι επίσης δυνατόν, ανάλογα με το μέγεθος της ανακρίβειας και μετά από απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή του Οργάνου που έχει εξουσιοδοτηθεί για το σκοπό αυτό, η στέρηση της αποζημίωσης που δικαιούται ο ασφαλισμένος μέχρι ποσοστού 50% και για τα υπόλοιπα αγροτεμάχια που δήλωσε για την ίδια ημερομηνία ζημιάς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

9.1 Εκτιμητές του ΕΛΓΑ

1. Η εκτίμηση της ζημιάς διενεργείται από γεωπόνους του ΕΛ.Γ.Α, γεωπόνους δημόσιους υπάλληλους, κατά προτίμηση του Υπουργείου Γεωργίας, γεωπόνους ΑΤΕ, γεωπόνους Δημοσίων Οργανισμών ή γεωπόνους ιδιώτες, οι οποίοι ορίζονται από τον Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. ή από Όργανο που έχει εξουσιοδοτηθεί για το σκοπό αυτό.

2. Η ανάθεση καθηκόντων εκτιμητή σε γεωπόνους δημοσίους υπάλληλους ή υπαλλήλους Δημοσίων Οργανισμών ή της ΑΤΕ, γίνεται μετά από έγκριση της Υπηρεσίας που υπηρετεί ο γεωπόνος.

3. Η άσκηση των καθηκόντων εκτιμητή αποτελεί υπηρεσιακό καθήκον για το γεωπόνο, στον οποίο ανατίθεται η εκτέλεση αυτών

9.2 Εκτίμηση ζημιάς

1. Ο ΕΛ.ΓΑ. ανάλογα με την εποχή που συνέβηκε η ζημιά και το βλαστικό στάδιο της καλλιέργειας που πλήγηκε, καθορίζει το χρόνο διενέργειας της εκτίμησης της ζημιάς. Αν η εκτίμηση δεν πραγματοποιηθεί μέχρι το χρόνο που συνήθως συγκομίζεται η παραγωγή ή κρίνεται αναγκαία η επανασπορά ή η επαναφύτευση ή η εφαρμογή καλλιεργητικών φροντίδων, οι οποίες δυνατόν να αλλοιώσουν τη μορφή της ζημιάς, ο ασφαλισμένος οφείλει να συγκομίσει το προϊόν που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ή να προβεί στην επανασπορά, επαναφύτευση ή στις αναγκαίες καλλιεργητικές φροντίδες, είναι όμως υποχρεωμένος να αφήσει "μάρτυρες", δηλαδή άθικτα (ακαλλιέργητα ή ασυγκόμιστα) τμήματα της καλλιέργειας του και συγκεκριμένα:

α. Για αροτραίες καλλιέργειες, από ένα τμήμα (λωρίδα) που να έχει πλάτος ένα (1) μέτρο και το μήκος μιας διάστασης του αγροτεμαχίου στο κέντρο και στα δύο άκρα του αγροτεμαχίου.

β. Για πρεμνοειδείς καλλιέργειες, διάσπαρτα, σ' όλη την έκταση του αγροτεμαχίου, τόσα περίπου ασυγκόμιστα πρέμνα όση και η αναλογία ένα (1) πρέμνο στα τριάντα (30) του συνολικού αριθμού των πρεμνών κάθε αγροτεμαχίου .

γ. Για δενδρώδεις καλλιέργειες, διάσπαρτα, σ' όλη την έκταση του αγροτεμαχίου, τόσα περίπου ασυγκόμιστα δένδρα όση είναι η αναλογία ένα (1) δένδρο για κάθε είκοσι (20) δένδρα. Σε περιπτώσεις ζημιών σε ανθοκομικές καλλιέργειες και φυτώρια, ο ΕΛΓΑ δεσμεύεται να προβεί σε εκτίμηση της ζημιάς μέσα σε 20 μέρες από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δήλωσης και συνεπώς δεν υφίσταται θέμα εκτίμησης από μάρτυρες.

2. Ο ΕΛΓΑ, όσες φορές το κρίνει σκόπιμο, πριν από την οριστική εκτίμηση μπορεί να προβαίνει σε προεκτίμηση της ζημιάς και σε παρακολούθηση της καλλιέργειας που ζημιώθηκε.

3. Η εκτίμηση της ζημιάς κάθε αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε, διενεργείται σύμφωνα με τους κανόνες της γεωπονικής επιστήμης από ένα και μόνο γεωπόνο - εκτιμητή . Οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΛΓΑ μπορεί να συντάσσουν οδηγίες και κανόνες εκτίμησης των ζημιών, οι οποίες, αφού εγκριθούν από τον Διοικητή του ΕΛΓΑ εφαρμόζονται υποχρεωτικά από τους εκτιμητές κατά τη διενέργεια των εκτιμήσεων.

4. Ο εκτιμητής οφείλει να κάνει την εκτίμηση αμέσως μόλις λάβει τη σχετική εντολή από τον Διοικητή του ΕΛΓΑ ή από άλλο πρόσωπο που έχει εξουσιοδοτηθεί γι' αυτό το σκοπό.

5. Ο εκτιμητής μπορεί να χρησιμοποιεί ως οδηγό του, για την υπόδειξη των αγροτεμαχίων που ζημιώθηκαν, τον αγροφύλακα και στην περίπτωση που δεν υπάρχει ή κωλύεται ή απουσιάζει, τον Ανταποκριτή

του ΕΛΓΑ ή κατά την κρίση του άλλο όργανο που να γνωρίζει τα αγροτεμάχια και τους εκμεταλλευτές τους .

6. Η ημερομηνία που θα αρχίσουν οι εκτιμήσεις στην περιοχή κάθε Δήμου ή Κοινότητας γίνεται γνωστή στους ενδιαφερομένους ασφαλισμένους με ανακοίνωση που τοιχοκολλάται από τον Ανταποκριτή στα Γραφεία του Δήμου ή της Κοινότητας. Κατά την εκτίμηση μπορεί, εφόσον το θέλουν να είναι παρόντες ο ασφαλισμένος ή αντιπρόσωπός του, καθώς επίσης και εκπρόσωπος των Οργανώσεων των παραγωγών και να εκθέτουν τις απόψεις τους ή να παρέχουν κάθε σχετική πληροφορία ή στοιχεία για τη ζημιά.

9.2.1 Υποχρεώσεις Παραγωγού

Ο ασφαλισμένος είναι υποχρεωμένος να υποδείξει το αγροτεμάχιο που έπαθε ζημιά ή να παρευρίσκεται κατά την εκτίμηση, εφόσον του ζητηθεί αυτό από τον εκτιμητή. Οφείλει να δώσει στον εκτιμητή κάθε πληροφορία και αποδεικτικό στοιχείο που θα του ζητηθεί, σχετικά με την νομιμότητα , κυριότητα ή εκμετάλλευση της καλλιέργειας που δήλωσε. Επίσης ο ασφαλισμένος έχει υποχρέωση, όταν του ζητηθεί από τον εκτιμητή, να προσκομίσει έγγραφα στοιχεία για την παραγωγή που συγκόμισε πριν από την ζημιά ή τα προηγούμενα τέσσερα (4) χρόνια. Τέτοια στοιχεία είναι αυτά που τηρούνται από το Δήμο ή την Κοινότητα, τις Συνεταιριστικές ή άλλες Οργανώσεις, τα αντίγραφα τιμολογίων πώλησης, οι τυχόν εκκαθαρίσεις λαχαναγορών κλπ. Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος αρνηθεί ή να υποδείξει το αγροτεμάχιο που δήλωσε για να γίνει η εκτίμηση ή να επιτρέψει στον εκτιμητή την είσοδο σ' αυτό ή να προσκομίσει στοιχεία που ν' αποδεικνύουν ότι αυτός είναι ο εκμεταλλευτής του αγροτεμαχίου που ζημιώθηκε ή δεν παρευρίσκεται

στην εκτίμηση αν και έχει κληθεί να είναι παρών αυτός ή αντιπρόσωπός του, εκτός από την περίπτωση ανωτέρας βίας ή δε δίνει στοιχεία και πληροφορίες με τα οποία αποδεικνύεται η νομιμότητα της καλλιέργειας και η παραγωγή που πιθανό να έχει συγκομιστεί μέχρι την ημέρα της ζημιάς, θεωρείται ότι έχει παραιτηθεί από τη δήλωση που υπέβαλε. Στις περιπτώσεις αυτές, συντάσσεται σχετικό πρακτικό που υπογράφεται από τον εκτιμητή και τον οδηγό του ή δύο μάρτυρες όταν δεν υπάρχει οδηγός ή τον Ανταποκριτή του ΕΛΓΑ. Αντίγραφο του πρακτικού αποστέλλεται μαζί με τον πίνακα ζημιών και με τη φροντίδα του Ανταποκριτή τοιχοκολλάται στο Δημοτικό ή Κοινοτικό Κατάστημα.

7. Οι Δήμαρχοι ή οι Πρόεδροι Κοινοτήτων, οι Πρόεδροι Συνεταιρισμών, οι Πρόεδροι Αγροτικών Συλλόγων, οι Δημόσιοι Υπάλληλοι και τα όργανα Αστυνομίας και Αγροφυλακής είναι υποχρεωμένοι να δίνουν κάθε πληροφορία ή βοήθεια που πιθανόν να ζητηθεί από τους εκτιμητές ή τα όργανα του ΕΛΓΑ.

9.2.2 Κοινοποίηση πορισμάτων στους Παραγωγούς.

8. Ο εκτιμητής καταχωρίζει το πόρισμα της εκτίμησης που διενεργήθηκε, κατά είδος και ποικιλία καλλιέργειας, και για κάθε αγροτεμάχιο χωριστά σε ειδικό έντυπο του οποίου ο τύπος και οι ενδείξεις εγκρίνονται από τον Διοικητή του ΕΛΓΑ και το υποβάλλει στον ΕΛΓΑ. Αντίγραφο του εντύπου αυτού κοινοποιείται από τον ΕΛΓΑ με απόδειξη, στον ανταποκριτή του ΕΛΓΑ του σχετικού Δήμου ή της Κοινότητας. Ο Ανταποκριτής υποχρεούται χωρίς καθυστέρηση και μάλιστα την ίδια ημέρα της παραλαβής να καλέσει με σχετική πρόσκληση, η οποία τοιχοκολλάται στα Γραφεία του Δήμου ή της Κοινότητας, τους ενδιαφερόμενους ασφαλισμένους, να λάβουν γνώση

των πορισμάτων της εκτίμησης. Για την τοιχοκόλληση της πρόσκλησης ο Ανταποκριτής συντάσσει πράξη η οποία υπογράφεται από τον ίδιο και δύο μάρτυρες.

9. Σε περίπτωση κατά την οποία, από την προεκτίμηση που διενεργήθηκε, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, στις ζημιές που δηλώθηκαν σε ορισμένες τοπικές περιοχές πιθανολογείται ότι η ζημιά που δηλώθηκε δεν καλύπτεται ασφαλιστικά από τον ΕΛΓΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6 του Κανονισμού, μπορεί για τον προσδιορισμό είτε του είδους του ζημιογόνου αιτίου, είτε του ποσοστού ζημιάς να διενεργούνται δειγματοληπτικές εκτιμήσεις αντί των εξατομικευμένων εκτιμήσεων.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από τις δειγματοληπτικές εκτιμήσεις ότι η πιθανή ζημιά δεν καλύπτεται ασφαλιστικά, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 6, το αποτέλεσμα αυτών των δειγματοληπτικών εκτιμήσεων θεωρείται σαν πόρισμα εκτίμησης των ζημιών όλων των αγροτεμαχίων που δηλώθηκαν στην τοπική περιοχή .

Το πόρισμα αυτό γίνεται γνωστό με έγγραφο στον Ανταποκριτή, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο, τα οποία εφαρμόζονται ανάλογα, για να λάβουν γνώση οι ενδιαφερόμενοι ασφαλισμένοι. Κατά του πορίσματος αυτού των δειγματοληπτικών εκτιμήσεων, είναι δυνατή η άσκηση του ένδικου μέσου που προβλέπεται από το άρθρο 19 του Κανονισμού.

Αν από τις δειγματοληπτικές εκτιμήσεις που διενεργήθηκαν διαπιστωθεί, ότι συντρέχει περίπτωση ασφαλιστικής κάλυψης των ζημιών από τον ΕΛΓΑ σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού, ακολουθεί η διενέργεια ατομικών εκτιμήσεων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παραγράφους των άρθρων 1 έως 6 του Κανονισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

10.1 Ποσό ασφαλιστικής αποζημίωσης

Ειδικότερα, το ποσό της ασφαλιστικής αποζημίωσης, υπολογίζεται σε συνάρτηση με :

α. Την κατά στρέμμα ή δένδρο παραγωγή και τον αντίστοιχο αριθμό στρεμμάτων ή δένδρων, τα οποία προσδιορίστηκαν με το οριστικό πόρισμα πραγματογνωμοσύνης, με βάση τα οποία υπολογίζεται η συνολική παραγωγή. Στη συνολική αυτή παραγωγή περιλαμβάνεται εκτός από την "ηρτημένη" παραγωγή κατά το χρόνο της ζημιάς και η παραγωγή που είχε συγκομισθεί πριν τη ζημιά .

β. Το ποσοστό της ζημιάς, το οποίο σε περίπτωση που έχει συγκομιστεί παραγωγή πριν τη ζημιά, ανάγεται στη συνολική παραγωγή που ορίζεται στο προηγούμενο εδάφιο .

γ. Την τιμή αποζημίωσης κατά μονάδα προϊόντος, από την οποία αφαιρούνται, ανάλογα με το χρόνο της ζημιάς και κατ' αναλογία της ποσότητας που καταστράφηκε, οι διάφορες κρατήσεις και εισφορές, καθώς και τα καλλιεργητικά έξοδα ή τα έξοδα συλλογής, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης κλπ., τα οποία δεν πραγματοποιήθηκαν ή δεν θα πραγματοποιηθούν εξαιτίας της ζημιάς. Η τιμή αυτή αποζημίωσης των προϊόντων καθορίζεται ως εξής : Για όσα προϊόντα υπάρχει κρατική προστασία ή καλύπτονται από την Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και για τη μαστίχα της Νήσου Χίου, η τιμή αποζημίωσης καθορίζεται με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α., λαμβάνοντας υπόψη, τις τιμές ασφαλείας που καθορίζονται με Κυβερνητικές αποφάσεις ή τις τιμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή για τη μαστίχα τη μέση τιμή εκκαθάρισης που καθορίζει η Ένωση

Μαστιχοπαραγωγών Χίου, καθώς και τις τυχόν επιδοτήσεις . Για τα υπόλοιπα προϊόντα, που δεν υπάγονται στην παραπάνω κατηγορία, η τιμή αποζημίωσης προκαθορίζεται με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Γεωργίας και Εμπορίου, που εκδίδονται ύστερα από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α., ενιαία για κάθε περιοχή, είδος, ποικιλία, κατηγορία και χρήση, με βάση την, με τις συνήθειες συνθήκες παραγωγής και εμπορίας, προβλεπόμενη τιμή χονδρικής πώλησης των προϊόντων στον τόπο της παραγωγής και το χρόνο της συγκομιδής τους. Οι αποφάσεις αυτές εκδίδονται δύο φορές το χρόνο, το μήνα Σεπτέμβριο και Φεβρουάριο και πάντως πριν την καλλιεργητική περίοδο ή πριν την έναρξη της περιόδου ασφαλιστικής κάλυψης. Για όσα προϊόντα, λόγω ειδικών συνθηκών, δεν είναι δυνατός ο προκαθορισμός της τιμής αποζημίωσης, η τιμή καθορίζεται κατά την παραπάνω έννοια, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. Οι διάφορες κρατήσεις και εισφορές που αφαιρούνται από την τιμή μονάδας του προϊόντος, καθώς και τα καλλιεργητικά έξοδα ή έξοδα συλλογής, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης κλπ., που δεν πραγματοποιήθηκαν ή δεν θα πραγματοποιηθούν σε αναλογία της ποσότητας που καταστράφηκε, ορίζονται ανάλογα με το χρόνο που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α.

δ. Τα ποσοστά κάλυψης των ζημιών που ορίζονται στα άρθρα 6, 7, 9 και 10 του Κανονισμού αυτού.

3. Εάν η ζημιά γίνει στην αρχή της καλλιεργητικής περιόδου και οι συνθήκες (εποχή, κατάσταση αγρού κλπ) αλλά και το είδος της καλλιέργειας επιτρέπουν νέα σπορά ή φύτευση, με το ίδιο ή άλλο είδος φυτού, τόσο στο σύνολο όσο και σε μέρος της καλλιέργειας που ζημιώθηκε:

α. Καταβάλλεται αποζημίωση που αντιπροσωπεύει τα έξοδα επανασποράς ή επαναφύτευσης, ανεξάρτητα αν ο ασφαλισμένος

πραγματοποιήσει ή όχι την επανασπορά ή επαναφύτευση, εφόσον το ποσοστό επανασποράς ή επαναφύτευσης είναι μεγαλύτερο του 20 %. Στην περίπτωση αυτή η καταβαλλόμενη αποζημίωση είναι ίση προς το ποσοστό 100% του ποσοστού επανασποράς ή επαναφύτευσης . Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 6, 8 και 10 του Κανονισμού αυτού.

β. Αν ο ασφαλισμένος πραγματοποιήσει την επανασπορά ή επαναφύτευση, καταβάλλεται εκτός από τα έξοδα επανασποράς ή επαναφύτευσης και η αποζημίωση που αναλογεί σε τυχόν μείωση του εισοδήματος που αναμένεται από την επανασπορά ή επαναφύτευση σε σχέση με το αρχικό εισόδημα που αναμενόταν από την καλλιέργεια που ζημιώθηκε, εφόσον η μείωση αυτή, αφού αναχθεί σε ποσοστό επί %, υπερβαίνει το 20 % . Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 11, στην προκειμένη περίπτωση εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 6, 7, 8 και 10 του Κανονισμού.

4. Στις περιπτώσεις που δεν μπορούν να προσδιοριστούν οι τιμές, σύμφωνα με το εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, μπορεί μέσα σ' ένα εξάμηνο από το χρόνο που συνέβηκε η ζημιά, με απόφαση του Διοικητή του ΕΛ.Γ.Α. να χορηγηθεί σ' όσους ζημιώθηκαν προκαταβολή της ασφαλιστικής αποζημίωσης που δικαιούνται και η τιμή της μονάδας του προϊόντος να υπολογιστεί σε ποσοστό της τιμής που είχε καθοριστεί το προηγούμενο έτος για το ίδιο είδος, ποικιλία, χρήση και την ίδια περιοχή.

5. Σε περιπτώσεις ανθοκαλλιεργειών ο ΕΛ.Γ.Α. μπορεί να περιορίζει την αποζημίωση μέχρι το ύψος του μέσου εισοδήματος που έχει επιτευχθεί την τελευταία 4ετία από ομοειδείς καλλιέργειες, όπως αυτό προκύπτει από τα σχετικά τιμολόγια διάθεσης του προϊόντος.

10.2 Καταβολή της αποζημίωσης

1. Οι ασφαλιστικές αποζημιώσεις, που καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου, καταβάλλονται στους δικαιούχους εκτός από ειδικές δικαιολογημένες εξαιρέσεις, μετά την έναρξη της συγκομιδής του προϊόντος, κατά προτίμηση με ταχυδρομικές επιταγές σε μετρητά .

2. Σε περίπτωση αλλαγής του προσώπου που ασκεί τη γεωργική εκμετάλλευση, δικαιούχος της ασφαλιστικής αποζημίωσης είναι εκείνος που ήταν εκμεταλλευτής την ημέρα που συνέβηκε η ζημιά .

3. Σε περιπτώσεις ζημιών, για την κάλυψη των οποίων προβλέπεται ότι θ' απαιτηθούν χρηματικά ποσά μεγαλύτερα από τα ποσά που έχουν προϋπολογιστεί ετησίως για τη Διεύθυνση Ασφάλισης Φυτικού Τομέα και εφόσον δεν προβλέπεται η κάλυψη από αντασφαλιστική σύμβαση επιτρέπεται με απόφαση του Διοικητή του ΕΛΓΑ, να καθοριστεί η χορήγηση στους δικαιούχους προκαταβολής από την αποζημίωση που δικαιούνται. Επιτρέπεται επίσης να καθοριστεί, διαφορετικό κατά ζημιογόνο αίτιο, ποσοστό προκαταβολής.

4. Εάν στο τέλος της ετήσιας χρήσης, οι αποζημιώσεις που έχουν καταβληθεί είναι μικρότερες του ποσού που έχει προϋπολογιστεί για τη Διεύθυνση Ασφάλισης Φυτικού Τομέα υποχρεωτικής ασφάλισης, καταβάλλεται στους δικαιούχους στους οποίους χορηγήθηκε προκαταβολή σύμφωνα με τα οριζόμενα στη προηγούμενη παράγραφο, το υπόλοιπο της αποζημίωσης που δικαιούνται. Σε περίπτωση που το ποσό που υπολείπεται δεν επαρκεί για την κάλυψη των απαιτήσεων των δικαιούχων εφαρμόζεται η διαδικασία της σύμμετρης περικοπής που προβλέπεται από το Νόμο 1790/ 88 :

5. Η αξίωση του ασφαλισμένου για λήψη αποζημίωσης από τον ΕΛΓΑ, για ζημιές της φυτικής παραγωγής από τα καλυπτόμενα

ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια παραγράφονται μετά διετία από την έκδοση της εντολής αυτής

10.2.1 Παρακράτηση φόρου κατά την καταβολή οικονομικών ενισχύσεων.

Οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις συνεταιρισμών καθώς και οι τράπεζες, το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ., όταν καταβάλλουν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επίσης παραγωγής σε δικαιούχους (πρόσωπα ή επιχειρήσεις οποιασδήποτε μορφής), που ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων και με την προϋπόθεση ότι τα καταβαλλόμενα ποσά υπόκεινται σε φορολογία εισοδήματος, τότε προβαίνουν σε παρακράτηση φόρου 0,5% στο συνολικό ποσό της επιχορήγησης ή επιδότησης (από την αρχή του έτους μέχρι την ημέρα είσπραξης της τελευταίας επιχορήγησης) όταν αυτό υπερβαίνει τα 7.350 ευρώ αλλά είναι μικρότερο από 14.700 ευρώ και όταν αυτό υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 14.700 ευρώ με συντελεστή 1%. Από την παρακράτηση αυτή εξαιρούνται οι ορεινές και οι μειονεκτικές περιοχές.

Στην περίπτωση που ο δικαιούχος δεν είναι κατά κύριο επάγγελμα παραγωγός φυτικών ή ζωικών προϊόντων, τότε, γίνεται παρακράτηση φόρου 10% στο συνολικό ποσό της επιδότησης ή της επιχορήγησης, όταν αυτό υπερβαίνει τα 300 ευρώ, χωρίς διάκριση ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Από το ποσό του φόρου που προκύπτει παραπάνω αφαιρείται το ποσό του φόρου που, τυχόν, έχει παρακρατηθεί σε προηγούμενη καταβολή επιχορηγήσεων ή επιδοτήσεων, στον ίδιο δικαιούχο, και το

υπόλοιπο που απομένει είναι το ποσό της παρακράτησης που γίνεται στη συγκεκριμένη καταβολή επιχορήγησης ή επιδότησης.

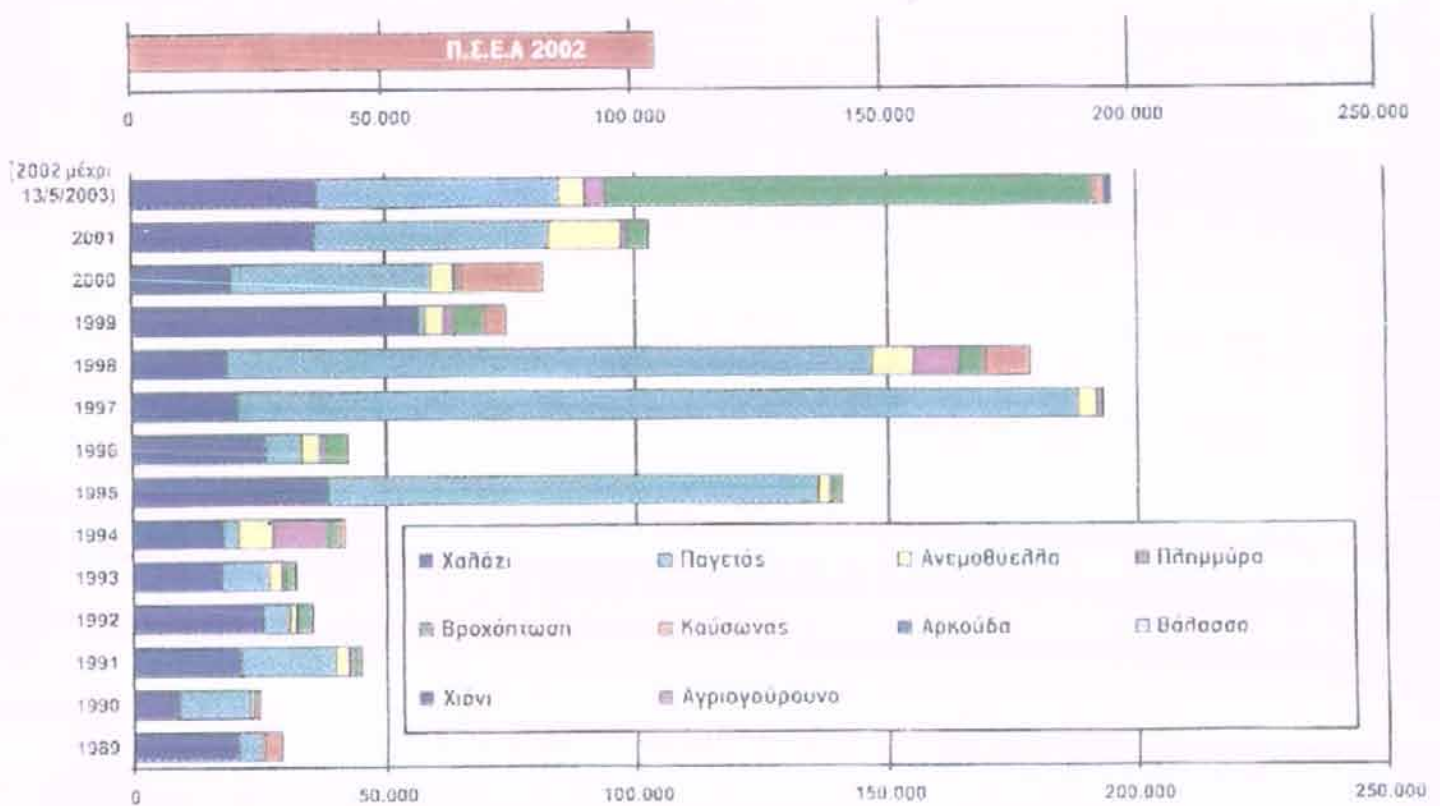
Αν δικαιούχος της επιχορήγησης ή της επιδότησης είναι εξαγωγική επιχείρηση, δηλαδή επιχείρηση που εμπορεύεται αυτά και στις δραστηριότητες της δεν περιλαμβάνεται η παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων, τότε δεν γίνεται καμιά παρακράτηση φόρου εισοδήματος. Ο φόρος αυτός αποδίδεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέσα στις πρώτες 20 μέρες των μηνών Μαρτίου, Μαΐου, Ιουλίου, Σεπτεμβρίου, Νοεμβρίου και Ιανουαρίου κάθε έτους, με δήλωση που περιλαμβάνει τα ποσά του φόρου που παρακρατήθηκαν μέσα στο αμέσως προηγούμενο ημερολογιακό δίμηνο (άρθρο 56 και άρθρο 59 παρ. 1 Ν. 2238/94). Η υποβολή της δήλωσης πραγματοποιείται ανάλογα με το τελευταίο ψηφίο του Α.Φ.Μ. της επιχείρησης, με αρχή για το ψηφίο 1 την 20η μέρα των μηνών αυτών και ολοκληρώνεται μέσα σε 11 εργάσιμες ημέρες (άρθρο 59 παρ. 1).

Στο τέλος του έτους και μέχρι τις 15.2 του επόμενου έτους, αυτοί που παρακράτησαν τον πιο πάνω φόρο, θα πρέπει να χορηγήσουν βεβαίωση σε εκείνους στους οποίους κατέβαλαν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επίσης παραγωγής, από την οποία να προκύπτουν τα ποσά αυτών, οι τυχόν, κρατήσεις με τις οποίες βαρύνεται ο δικαιούχος, καθώς και ο φόρος που έχει παρακρατηθεί.

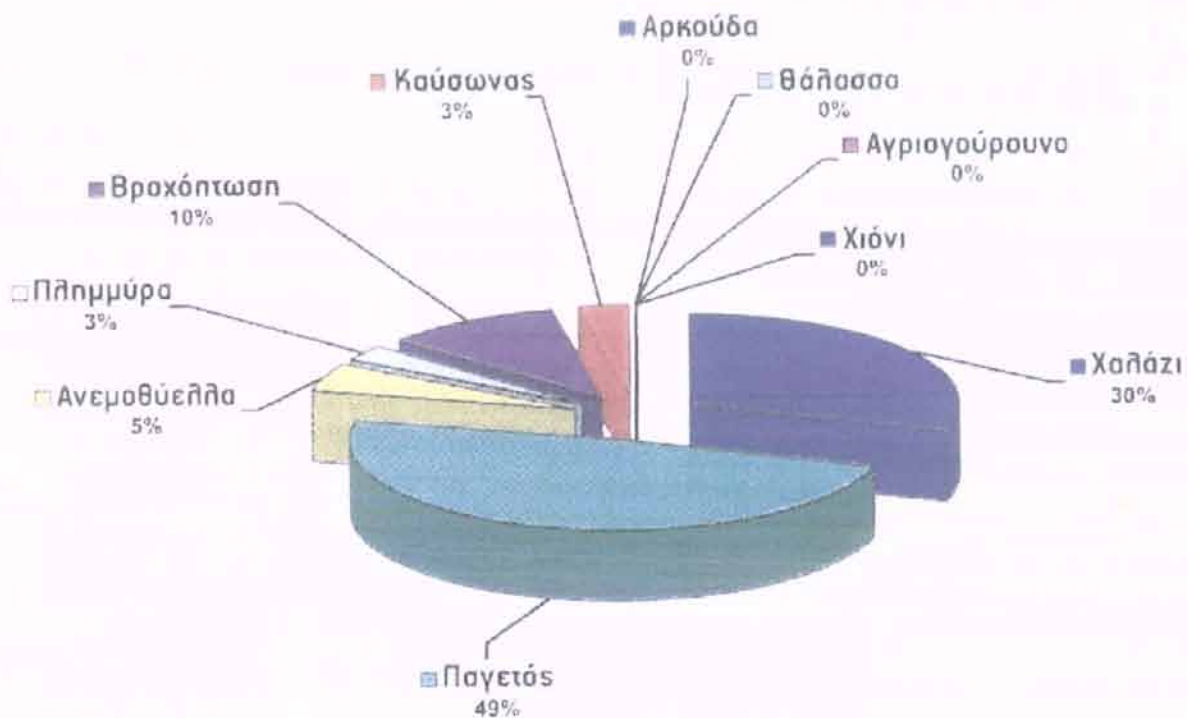
ΣΗΜ.: α) Οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις συνεταιρισμών καθώς και οι τράπεζες, το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ. απαγορεύεται να καταβάλουν επιδοτήσεις και αποζημιώσεις που αφορούν γεωργική παραγωγή, αν αυτοί που δικαιούνται την επιδότηση ή την αποζημίωση δεν τους προσκομίσουν βεβαίωση από τη Δ.Ο.Υ. που ανήκουν ότι το γεωργικό τους εισόδημα φορολογείται ή υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 επικυρωμένη από τη Δ.Ο.Υ. ότι δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος (Εγκ. Υπ. Οικ. 1133468/πολ. 1304/30.11.95).

β) Οι επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις που καταβάλλονται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε. και / αφορούν την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων απαλλάσσονται από την παρακράτηση φόρου (άρθρο 56 παρ. 1 Ν. 2238/94).

10.3 Στατιστικά στοιχεία

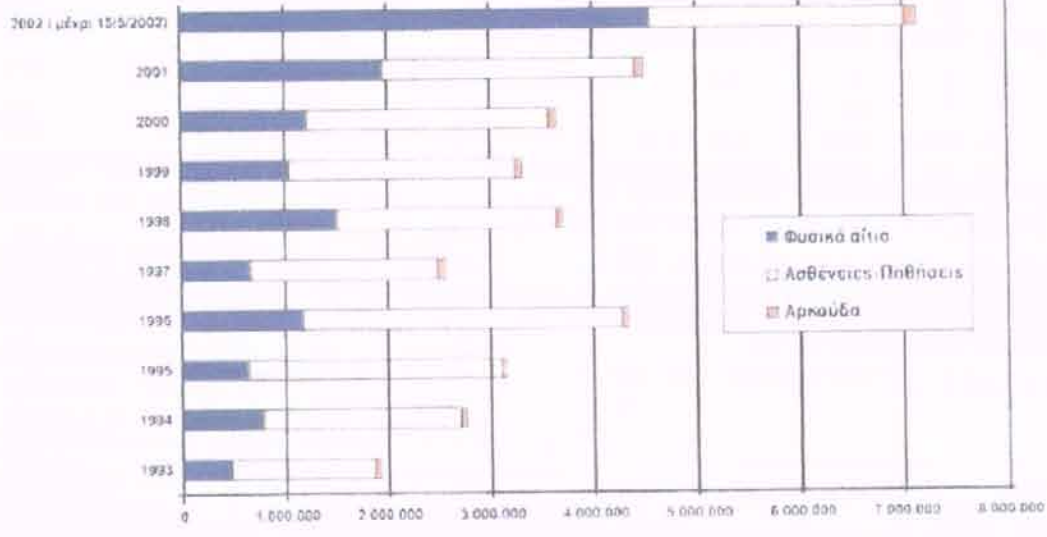

Δ/ση Μελετών Εφαρμογών & Εκπαίδευσης

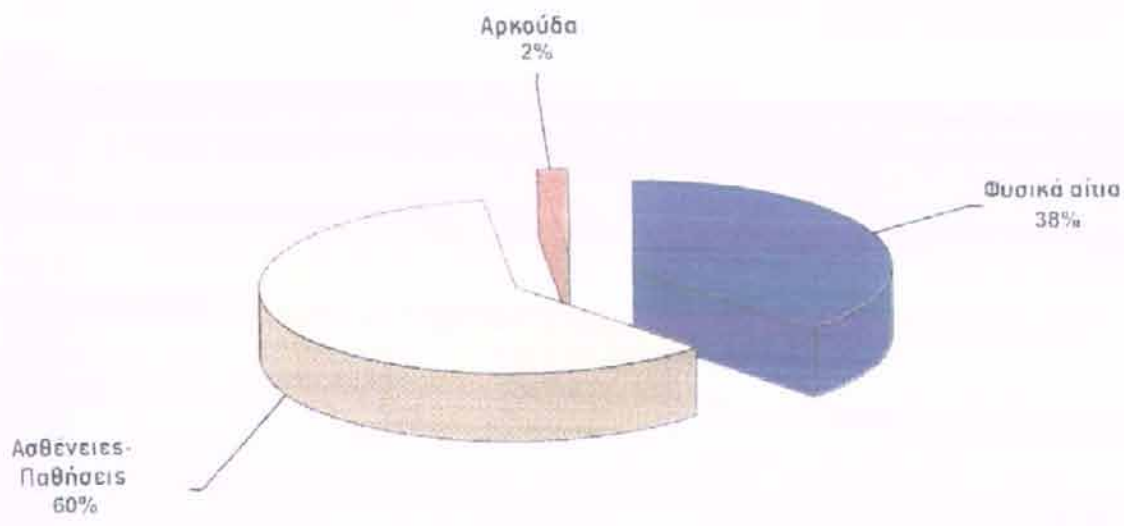
Δίπλη Μελετών Εφαρμογών & Εκπαίδευσης - Τμήμα Στατιστικής

**% ποσοστιαία κατανομή των αποζημιώσεων ανά ζημιογόνο αίτιο,
για την περίοδο 1989 - 2002**

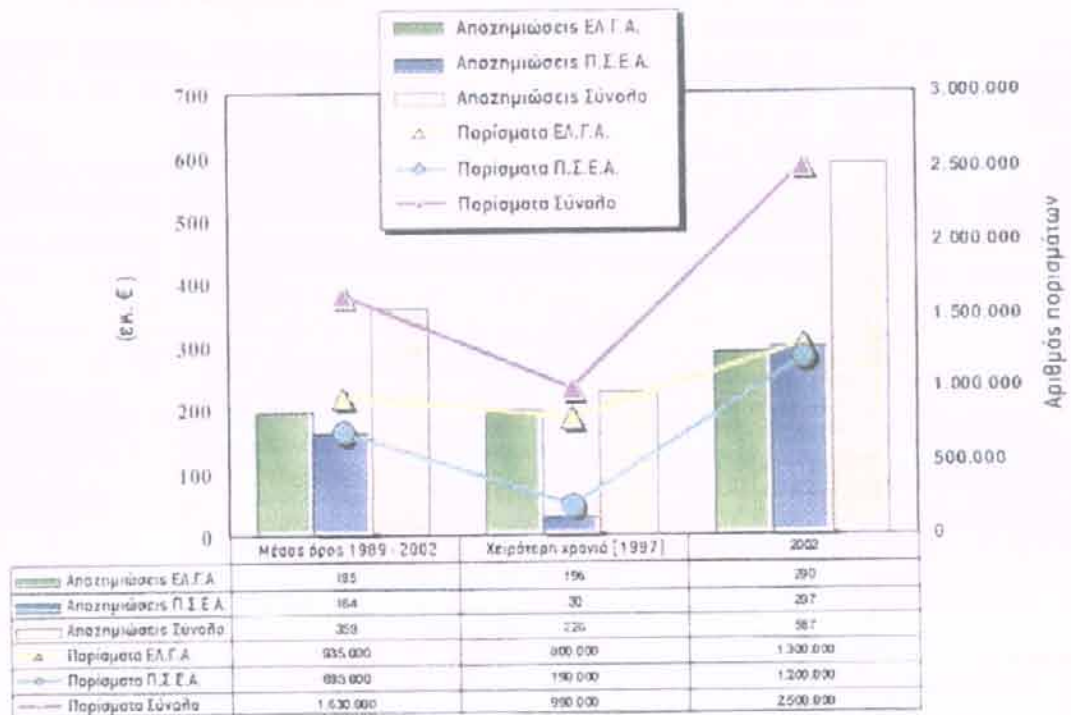
Διευθ. Μελετών Εφαρμογών & Εκπαίδευσης - Τμήμα Στατιστικής

Αποζημιώσεις Ζώϊκού κεφαλαίου ανά ζημιολόγο αίτιο για την περίοδο 1991-2002 (ποσά σε €)

Διευθ. Μελετών Εφαρμογών & Εκπαίδευσης

% ποσοστιαία κατανομή των αποζημιώσεων ανά ζημιολόγο αίτιο, για την περίοδο 1991 - 2002.

Δ/ση Μελετών Εφαρμογών & Εκπαίδευσης

Αποζημιώσεις - Πορίσματα ΕΛΓΑ - ΠΣΕΑ

Βιβλιογραφία

1. Ζαχαρουδάκης Ι.-Μαλπίδης Κ. – Ματσούκας Ι. – Ντέλης Δ. – Σταθόπουλος Ν. Στραυρόπουλος Π. Χριστοδούλου Δ – «Γεωργία και ανάπτυξη» Α' Τάξη Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου.
2. Εκδόσεις Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛΓΑ) “Ασφάλιση Της Φυτικής Παραγωγής Από τον ΕΛΓΑ”, Αθήνα 1998.
3. ΕΛΓΑ, Η εφημερίδα του ΕΛΓΑ.
4. <http://www.elga.gr/bi/prosopikohtm>
5. <http://www.elga.gr/bi/ipokatastimatahtm>
6. Εκδόσεις Οργανισμού Γεωργικών ασφαλίσεων, Αθήνα 2000, «Ο θεσμός των γεωργικών ασφαλίσεων στη νέα χιλιετία»
7. <http://www.elga.gr/bg/diethneis-sinergasiew.htm>
8. «Συμπλήρωση – Τροποποίηση Διατάξεων του Ν. 1790/1988»,
9. Δ.Καραγιάννης «Φορολογική λογιστική»